

Programma van Toetsing en Doorstroming 4 vwo

Castor College

Schooljaar 2023-2024

Programma van Toetsing en Doorstroming

Op het Castor College werken we met een Programma van Toetsing en Doorstroming (PTD). In dit boekje staat beschreven welke summatieve toetsen (toetsen die een cijfer opleveren) er worden afgenomen die meetellen voor de overgang naar het volgende leerjaar. Ook de leerdoelen per toets staan beschreven. Op deze manier weten ouders en leerlingen precies wat er in het schooljaar gedaan wordt en welke verwachtingen er zijn.

Het PTD is in vier periodes onderverdeeld. Het kan zijn dat de leerdoelen van de ene periode in de andere periode doorloopt zodat leerdoelen uit een volgende periode al in een periode ervoor behandeld worden.

De toetsen en opdrachten die leerlingen het gehele jaar maken vormen een ontwikkellijijn. Door te kijken naar de cijfers en de prestaties wordt er door het docententeam gekeken of een leerling aan het einde van het schooljaar op het juiste niveau zit en door kan naar het volgend leerjaar.

Naast dit PTD hebben alle bovenbouwleerlingen ook het Programma voor Toetsing en Afsluiting (PTA) ontvangen. Hierin staan alleen de toetsen die meetellen voor het vaststellen van het schoolexamencijfer. Deze is al voor 1 oktober verstuurd en is terug te vinden op de website.

Om de voortgang van een leerling goed in beeld te brengen starten we dit jaar met een pilot in 4 vwo. Via het programma Leerlingbespreking.nl doorlopen leerling, ouder en mentor een cyclus.

In week 49 is de eerste leerlingbespreking. Docenten geven feedforward aan de mentor over inzet, motivatie, werkhouding en prestaties. In week 50 bespreekt de mentor de feedforward met de leerlingen en bereidt de leerling een plan van aanpak voor. De leerling presenteert dit in week 51 in het MOL gesprek. Deze cyclus herhaalt zich in week 11 t/m 14.

Toetsing op het Castor College Bovenbouw

Algemene uitgangspunten

Waarom toetsen?

Het Castor College wil, in overeenstemming met de waarden waar de school voor staat, toetsen:

- Om te zien of leerlingen de inhoud goed begrepen hebben en de juiste vaardigheden hebben.
- Om vorderingen te kunnen meten / monitoren.
- Om feedback te kunnen geven op het leerproces.
- Om leerlingen te motiveren om te leren.
- Om leerlingen zelf inzicht te geven in waar ze staan t.o.v. de leerdoelen die ze moeten behalen.
- Om leerlingen inzicht te geven waar ze qua kennis en vaardigheden in kunnen groeien en hoe ze hun talent kunnen ontwikkelen.
- Om te kijken wat een leerling nodig heeft.
- Om verantwoording af te leggen aan leerlingen, ouders, school en inspectie.
- Om te bepalen of leerlingen op het juiste niveau zitten.
- Om de leerlingen goed voor te bereiden op het examen.

Formatief handelen en summatief toetsen

In 2021 hebben we vastgesteld dat we minder focus willen leggen op het behalen van cijfers en meer op het leerproces van de leerling. Dit willen we bereiken door een duidelijk onderscheid te maken tussen formatief handelen en summatief toetsen.

- Het doel van summatieve toetsing is het afronden van het leerproces. Na een bepaalde periode wordt beoordeeld of de leerling de beoogde leerdoelen in voldoende mate beheerst. Het verkregen resultaat telt altijd mee voor een besluit, bijvoorbeeld voor de overgang.
We streven naar het aanbrenge van variatie in toetsvormen. Naast de traditionele schriftelijke toets met open vragen en/of meerkeuzevragen kan ook een onderzoeksopdracht, een mondeling, practicum of presentatie een toets zijn. Ook stimuleren we dat vakken vakoverstijgend samenwerken en toetsen.

- Het doel van formatief handelen is het stimuleren van het leerproces. Het leerproces wordt inzichtelijk gemaakt voor leerling en docent. Dit kan zowel met een diagnostische toets, als met didactische werkvormen in de klas, die zichtbaar maken waar de leerling naar toe moet, waar hij staat, en wat hij nodig heeft om verder te komen in zijn leerproces. De leerling krijgt effectieve feedback en ruimte om zich volop te ontwikkelen. Dit betekent dat de feedback zowel gericht is op zijn zwakke punten, waar hij nog aan moet werken, als wel op het bekrachtigen van wat hij goed of uitstekend doet. Een leerling leert ook zichzelf feedback te geven, andere leerlingen feedback te geven, en feedback te ontvangen.

Afspraken rondom toetsen

Algemeen

- De leerlingen hebben minimaal 5 en maximaal 8 summatieve toetsen per schooljaar per vak.
- Leerdoelen die summatief getoetst worden, worden vooraf formatief geëvalueerd, bijvoorbeeld in de vorm van een diagnostische toets.
- Een toets kan uit meerdere vormen bestaan, bijvoorbeeld een schriftelijke toets, een kijk- en luistertoets, een onderzoeksopdracht in de vorm van een werkstuk bijv., een presentatie, mondeling, practicum, etc.
- Per vak, per jaarlaag is er minimaal één andere toetsvorm dan een schriftelijke toets.
- Een toets (schriftelijk of een andere vorm) bestaat uit één cijfer en mag geen combinatiecijfer zijn, bestaande uit meerdere toetsen op verschillende moment.
- Een (diagnostische) toets wordt altijd nabesproken.

Planning

- Het maximaal aantal toetsen per week is 5 toetsen, met een max van 2 per dag.
- Het inplannen van alle toetsen (schriftelijk of praktisch) gebeurt minimaal 2 weken van tevoren in magister (m.u.v. L.O). Dit geldt ook voor toetsen waarvoor geen voorbereiding vereist is.
- Er is aan het einde van het schooljaar een toetsweek (zonder lessen).
- Er is een toetsvrije week na elke schoolvakantie van een week of langer. Er is een toets- én huiswerkvrije week vóór de toetsweek aan het einde van het schooljaar.

•

Presentaties

- Als presentaties over meerdere weken verspreid worden, tellen ze niet mee met het maximaal aantal toetsen per week.
- Een leerling heeft maximaal één presentatie per week. Leerlingen met meer presentaties dan 1 per week, gaan in overleg met hun docent op zoek naar oplossing.
- De presentatie wordt minimaal twee weken van tevoren opgegeven.
- Als presentaties niet op hetzelfde moment worden afgenomen, hoeft de beoordeling niet binnen twee weken bekend te zijn.

Programma van Toetsing en Doostroming (PTD)

- Alle summatieve toetsen worden per vak en per jaarlaag vastgelegd in een jaaroverzicht.

Beoordeling

- Het resultaat van een toets wordt binnen 10 werkdagen na afname met de leerling gedeeld. Uitzondering hierop zijn toetsen die niet alle leerlingen op hetzelfde moment maken (bijvoorbeeld presentaties).
- Een summatieve beoordeling wordt altijd uitgedrukt in een cijfer. Bij LO wordt het aan het eind omgezet in Onvoldoende, Voldoende, Goed.
- Voor de praktische opdrachten die summatief getoetst worden, wordt het proces meegewogen in het cijfer.
- Het beoordelen van vaardigheden en praktische opdrachten gebeurt aan de hand van een passend beoordelingsmodel, zoals bijvoorbeeld een rubrics.
- Docenten die hetzelfde vak geven, stemmen de wijze van beoordelen op elkaar af en zorgen ervoor dat het beoordelen van een bepaalde toets, onafhankelijk van de docent, altijd op dezelfde manier gebeurt. Voor het resultaat van de toets, mag het dus niet uitmaken welke docent de toets heeft beoordeeld.
- Leerlingen mogen toetsen altijd inzien en docenten bespreken de toets na.

Inhalen

- Bij het inhalen van toetsen mag van de regels rondom de planning van toetsen worden afgeweken.
- De leerling die met een aanvaardbare reden niet heeft deelgenomen aan een toets, heeft het recht en de plicht alsnog de toets te maken. Een docent mag in overleg met de leerling afwijken van de inhaalplicht voor een toets.
- De leerling is verantwoordelijk voor het maken van de afspraak om een gemiste toets in te halen. Hij moet deze afspraak, in overleg met de docent, maken binnen twee weken vanaf het moment dat de leerling weer op school aanwezig is.

Fraude

- Fraude bij een toets wordt bestraft. Hiervoor kan het cijfer 1,0 gegeven worden.
- Leerlingen die ongeoorloofd absent zijn bij een toets, krijgen een sanctie opgelegd, zoals is beschreven in het verzuimprotocol. Bij een ongeoorloofde absentie wordt altijd een inhaalmoment gepland. (zie: Leerlingenstatuut)

Nog over uit leerlingenstatuut:

- De leerling noteert de leerstof voor het proefwerk in zijn/haar papieren agenda/planner. Bij inhalen mag van deze regel worden afgeweken.
- Een proefwerk mag alleen de behandelde stof bevatten die minstens drie schooldagen van tevoren is afgerond
- Een toets die voortbouwt op een vorige toets, mag slechts worden afgenomen als de vorige toets is besproken en de cijfers bekend zijn.

Er zijn **geen** afspraken over het **herkansen** van toetsen uit het PTD in de bovenbouw.

Vak: Aardrijkskunde

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 1	<p>H1 par 1 en 2 incl. aantekeningen Boek Arm en Rijk</p> <p>Voedsel-vraagstukken</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Je kunt uitleggen welke twee soorten honger er zijn. ● Je kunt de gevolgen van honger vanuit verschillende dimensies beschrijven en verklaren. ● Je kunt de mondiale handelsstromen van sojabonen, tarwe en rijst beschrijven en verklaren. ● Je kunt de transporttheorie van Ullman toepassen op de verdeling van voedsel in de wereld. ● Je kunt de oorzaken van honger op mondiaal schaalniveau beschrijven. ● Je kunt voor- en nadelen noemen van de handelspolitiek op het gebied van landbouw en hier een mening over vormen. ● Je kunt een beschrijving geven van de natuurlijke omgeving (klimaat, landschap, hoogteligging en reliëf) van Ethiopië. ● Je kunt een beschrijving geven van het ingerichte landschap (bodemgebruik voor de landbouw, infrastructuur, bevolkingsdichtheid en bevolkingsspreiding) van Ethiopië. 	SO theoretisch	45 min	1	39

	<ul style="list-style-type: none"> ● Je kunt uitleggen welke rol de gebiedskenmerken spelen in het gebrek aan voedselzekerheid van Ethiopië. ● Je kunt een beschrijving geven van de belangrijkste demografische, economische, sociaal-culturele en politieke kenmerken van Ethiopië. ● Je kunt uitleggen welke rol de bevolkingskenmerken spelen in het gebrek aan voedselzekerheid van Ethiopië 				
<p>H1, alle paragrafen en aantekeningen Boek Arm en Rijk</p> <p>Voedsel-vraagstukken</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Je kunt uitleggen welke twee soorten honger er zijn. ● Je kunt de gevolgen van honger vanuit verschillende dimensies beschrijven en verklaren. ● Je kunt de mondiale handelsstromen van sojabonen, tarwe en rijst beschrijven en verklaren. ● Je kunt de transporttheorie van Ullman toepassen op de verdeling van voedsel in de wereld. ● Je kunt de oorzaken van honger op mondiaal schaalniveau beschrijven. ● Je kunt voor- en nadelen noemen van de handelspolitiek op het gebied van landbouw en hier een mening over vormen. ● Je kunt een beschrijving geven van de natuurlijke omgeving (klimaat, landschap, hoogteligging en reliëf) van Ethiopië. ● Je kunt een beschrijving geven van het ingerichte landschap (bodemgebruik voor de landbouw, 	<p>PW theoretisch</p>	<p>60</p>	<p>2</p>	<p>45</p>

	<p>infrastructuur, bevolkingsdichtheid en bevolkingsspreiding) van Ethiopië.</p> <ul style="list-style-type: none">● Je kunt uitleggen welke rol de gebiedskenmerken spelen in het gebrek aan voedselzekerheid van Ethiopië.● Je kunt een beschrijving geven van de belangrijkste demografische, economische, sociaal-culturele en politieke kenmerken van Ethiopië.● Je kunt uitleggen welke rol de bevolkingskenmerken spelen in het gebrek aan voedselzekerheid van Ethiopië.● Je kunt verschillende mogelijkheden noemen en uitleggen die Ethiopië zelf kan uitvoeren om de voedselvoorziening te verbeteren en zo de gevolgen van ondervoeding te beperken.● Je kunt verschillende vormen van ontwikkelingssamenwerking in Ethiopië beschrijven.● Je kunt voor- en nadelen noemen van de verschillende vormen van ontwikkelingssamenwerking in Ethiopië en hier een mening over vormen.				
--	---	--	--	--	--

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 2	H2 Boek Arm en Rijk incl. aantek. Water- schaarste	<ul style="list-style-type: none"> ● Je kunt het belang van toegang tot schoon zoet water beschrijven. ● Je kunt de waterkringloop en de watervoorraad op mondiaal schaalniveau beschrijven. ● Je kunt de waterwinning in Nederland beschrijven. ● Je kunt belangrijke oorzaken en gevolgen van waterschaarste geven. ● Je kunt verschillende oplossingen voor wereldwijde waterproblemen noemen en uitleggen. ● Je kunt beschrijven en verklaren waarom het Midden-Oosten een regio is met waterschaarste. ● Je kunt uitleggen hoe een deel van de bevolking in het Midden-Oosten wel aan voldoende water komt. ● Je kunt het stroomgebied van de Nijl, de Eufraat en de Tigris beschrijven. ● Je kunt uitleggen welke rol de grote rivieren spelen in de verdeling van water in het Midden-Oosten. ● Je kunt gevolgen noemen van de ongelijke verdeling van het rivierwater vanuit de economische, fysische en politieke dimensie. 	PW theoretisch	45 min	2	48

		<ul style="list-style-type: none"> ● Je kunt verschillende oplossingen voor waterproblemen in het Midden-Oosten noemen en uitleggen. ● Je kunt de verschillende waterbronnen van Israël en Palestina beschrijven en aanwijzen op een kaart. ● Je kunt uitleggen waarom de toegang tot water een conflict oplevert tussen Israëliërs en Palestijnen. ● Je kunt de waterverdeling van Israël en Palestina beschrijven en hier een mening over vormen. 				
	H3 Boek Arm en Rijk incl. Aantek. Oliestrijd	<ul style="list-style-type: none"> ● Je kunt beschrijven en verklaren hoe en waar aardolie ontstaat. ● Je kunt beschrijven waar de grootste olievoorraden liggen. ● Je kunt beschrijven welke landen de meeste olie verbruiken. ● Je kunt beschrijven hoe olie wordt getransporteerd. ● Je kunt gevolgen noemen van de afname van de hoeveelheid aardolie in de wereld. ● Je kunt beschrijven waarom het ingewikkeld is om precies te bepalen hoe lang er nog aardolie gewonnen kan worden. 	PW theoretisch	60	2	3

		<ul style="list-style-type: none"> ● Je kunt een beschrijving geven van hoe de olieprijs zich ontwikkelt door veranderingen aan de vraagzijde en de aanbodzijde. ● Je kunt met voorbeelden aangeven dat de oliewinning in Irak invloed heeft op de bevolkings- en ontwikkelingskenmerken van Irak. ● Je kunt met behulp van de bevolkings- en ontwikkelingskenmerken van Irak voorspellen wat de gevolgen zullen zijn van afnemende olievoorraden. 				
--	--	---	--	--	--	--

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 3	H1 Klimaatvraagstukken incl. aantekeningen. Het weer- en klimaatsysteem	<ul style="list-style-type: none"> ● Je kunt het systeem aarde beschrijven als bestaande uit vier samenhangende sferen. ● Je kunt een voorbeeld geven van hoe deze sferen samenhangen. ● Je kent de belangrijkste gassen in de atmosfeer. ● Je kent de sferen en pauzes waaruit de atmosfeer is opgebouwd. ● Je kunt beschrijven hoe de luchtdruk en de temperatuur gemiddeld in de atmosfeer met de hoogte veranderen. 	PW theoretisch	60 min	2	12

		<ul style="list-style-type: none">● Je kunt uitleggen hoe de bolvorm en de schuine stand van de aardas leiden tot verschillen in instraling.● Je kunt beschrijven wat de albedo is en hoe deze invloed heeft op de hoeveelheid instraling die het aardoppervlak bereikt.● Je kunt beschrijven hoe het systeem aarde zich gedraagt als een dynamisch systeem, waarbij er energie van gebieden met een netto instralingsoverschot wordt getransporteerd naar gebieden met een netto instralingstekort.● Je kunt uitleggen wat het verschil is tussen weer en klimaat.● Je kent de vijf temperatuurfactoren.● Je kunt uitleggen hoe deze temperatuurfactoren invloed hebben op de gemiddelde temperatuur en neerslag (dus het klimaat) in een gebied.● Je kunt voor een gegeven gebied op basis van bronnen analyseren hoe de temperatuurfactoren daar het klimaat bepalen.● Je kunt (onderdelen van) de mondiale luchtcirculatie herkennen, beschrijven en verklaren.● Je kunt (onderdelen van) de mondiale oceanische circulatie herkennen, beschrijven en verklaren.				
--	--	--	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none">● Je kunt uitleggen waar en hoe moessons ontstaan.● Je kunt uitleggen wat ENSO betekent en uit welke situaties ENSO bestaat.● Je kunt uitleggen hoe deze situaties ontstaan en beschrijven wat er dan gebeurt.● Je kunt (onderdelen van) de energie- of stralingsbalans herkennen, beschrijven en verklaren.● Je kunt uitleggen wat het actualiteitsprincipe is en waarom dit een belangrijk uitgangspunt is voor onderzoek aan natuurlijke processen en verschijnselen door de tijd heen.● Je kunt een voorbeeld geven van de rol van het actualiteitsprincipe bij het onderzoek naar klimaatveranderingen.● Je kunt (onderdelen van) het klimaatsysteem herkennen, beschrijven en verklaren.● Je kunt voorbeelden geven van interne variabiliteit.● Je kunt de drie externe factoren beschrijven die invloed hebben op het klimaatsysteem.● Je kunt de invloed van deze externe factoren op het klimaatsysteem beschrijven en op welke tijdschaal ze invloed hebben.				
--	--	---	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> ● Je kunt voorbeelden geven van externe variabiliteit. ● Je kunt beschrijven wat terugkoppelingsmechanismen zijn en uitleggen wat hun rol is binnen het klimaatsysteem. ● Je kunt uitleggen hoe de koolstofkringloop werkt en hoe deze samenhangt met het klimaatsysteem. 				
--	--	---	--	--	--	--

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 4	H2 Klimaatvraagstukken incl. aantekeningen. Klimaat-verandering in het geologische verleden	<ul style="list-style-type: none"> ● Je kunt op hoofdlijnen uitleggen hoe platentektoniek werkt. ● Je kunt uitleggen hoe het ontstaan van Pangea leidde tot veranderingen in het klimaatsysteem, met name in de koolstofkringloop, en wat dit voor gevolgen had voor het klimaat. ● Je kunt verklaren waarom er op het supercontinent Pangea landijs ontstond op het zuidelijk halfrond, en waarom dit ook weer verdween. ● Je kunt voorbeelden noemen van terugkoppelingsmechanismen die in het Perm een rol speelden bij de klimaatveranderingen. ● Je kunt uitleggen hoe steenkool, aardgas en steenzout gevormd worden. 	PW theoretisch	45 min	2	21

		<ul style="list-style-type: none">● Je kunt de aanwezigheid van steenkool, aardgas en steenzout in de Nederlandse ondergrond verklaren. ● Je kunt uitleggen hoe platentektoniek leidde tot veranderingen in het klimaatsysteem, met name in de koolstofkringloop, en wat dit voor gevolgen had voor het klimaat. ● Je kunt gevolgen van de stijging van de gemiddelde temperatuur in het Krijt beschrijven. ● Je kunt verklaren waardoor de gemiddelde temperatuur na het Krijt geleidelijk afnam. ● Je kunt voorbeelden noemen van terugkoppelingsmechanismen die in en na het Krijt een rol speelden bij de klimaatveranderingen. ● Je kunt twee vermoedelijke oorzaken beschrijven voor de uitstervingsgolf aan het einde van het Krijt. ● Je kunt conditionele factoren voor het optreden van de Kwartaire klimaatveranderingen beschrijven en uitleggen waarom ze conditioneel zijn. ● Je kunt de Milankovitch-variabelen beschrijven en herkennen in een bron. ● Je kunt uitleggen waarom deze variabelen sturende factoren zijn voor het optreden van de Kwartaire klimaatveranderingen.				
--	--	---	--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ● Je kunt aan de hand van de Milankovitch-variabelen het ontstaan van ijstijden verklaren. ● Je kunt uitleggen waarom er ook terugkoppelingsmechanismen nodig zijn om de Kwartaire klimaatveranderingen te verklaren. ● Je kunt het terugkoppelingsmechanisme van de aangroei en het afsmelten van een ijskap uitleggen. ● Je kunt het principe van de glaciële wip uitleggen en in een bron herkennen. ● Je kunt voorbeelden noemen van andere terugkoppelingsmechanismen die in het Kwartair een rol speelden bij klimaatveranderingen. ● Je kunt manieren beschrijven om klimaten uit het verleden te reconstrueren. ● Je kunt voorbeelden geven van positieve en negatieve terugkoppelingsmechanismen bij het opwarmen of afkoelen van het klimaat. 				
H3 Klimaatvraagstukken incl. aantekeningen Klimaat-verandering en beleid	<ul style="list-style-type: none"> ● Je kunt uitleggen welke natuurlijke factoren van invloed zijn op klimaatverandering en in welke mate deze factoren een rol spelen. ● Je kunt uitleggen welk menselijk handelen van invloed is op het klimaatsysteem. ● Je kunt verband leggen tussen de uitstoot van extra broeikasgassen en de natuurlijke gevolgen voor temperatuurstijging, zeespiegelstijging, afname 	PW theoretisch	60 min	2	26

		<p>van de landijsbedekking en toename van de neerslagvariabiliteit.</p> <ul style="list-style-type: none">● Je kunt beschrijven hoe klimaatmodellen tot stand komen en hoe scenario's daarbinnen worden gebruikt.● Je kunt uitleggen waarom er bij het toepassen van de klimaatmodellen nog onzekerheden bestaan over de precieze gevolgen van het versterkte broeikaseffect.● Je kunt uitleggen wat een tipping point is en daar voorbeelden van geven.● Je kunt beschrijven waarom het belangrijk is om te weten hoe veerkrachtig het aardse klimaatstelsel is, en om preciezer te weten hoe kantelpunten in dat stelsel werken.● Je kunt beschrijven wat de gevolgen van het versterkte broeikaseffect zijn voor de temperatuur en de neerslag op wereldschaal, en op nationale schaal.● Je kunt uitleggen wat de gevolgen van klimaatverandering (verschuiven van klimaatzones, vegetatiezones en biogeografische zones) kunnen zijn voor natuur en maatschappij op wereldschaal en op nationale schaal.				
--	--	---	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none">● Je kunt beschrijven hoe afspraken over het klimaatbeleid op mondiale, Europese en nationale schaal tot stand komen.● Je kunt uitleggen welke kritiek er is op de afspraken op mondiale, Europese en nationale schaal.● Je kunt voorbeelden beschrijven van mitigatie binnen de industriële sector en aangeven of deze maatregelen effectief zijn.● Je kunt voorbeelden beschrijven van mitigatie binnen de sector vervoer en transport en aangeven of deze maatregelen effectief zijn.● Je kunt aangeven welke maatregelen Nederland moet nemen om de doelstellingen van het internationale klimaatakkoord te halen. Je kunt de verschillende duurzame energiebronnen● Je kunt de verschillende duurzame energiebronnen beschrijven.● Je kunt beschrijven wat voor- en nadelen zijn van de verschillende duurzame energiebronnen.● Je kunt uitleggen wat de energietransitie inhoudt en hoe daar in Nederland aan wordt gewerkt.● Je kunt uitleggen hoe kernenergie en waterstof als energiebron werken.				
--	--	--	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> ● Je kunt de voor- en nadelen van kernenergie en waterstof als energiebron beschrijven. ● Je kunt beargumenteren welke maatregelen jij kunt en wilt nemen om de gevolgen van klimaatverandering te beperken. 				
--	--	---	--	--	--	--

Erasmus+ Onderzoeksverslag	<p>Onderzoeksvaardigheden volgens wetenschappelijke onderzoekscyclus</p> <p>1. After the final conference in 2024 students (and teachers) are aware of how several specific international sustainability issues can be investigated and come up with potential solutions for these problems.</p> <p>2. After the final conference in 2024 students become more environmentally-conscious, acting global citizens starting to have a direct impact on their own environment.</p>	Verslag		2	3 weken na eerste conferentie
Erasmus+ Onderzoeksverslag	<p>Onderzoeksvaardigheden volgens wetenschappelijke onderzoekscyclus</p> <p>1. After the final conference in 2024 students (and teachers) are aware of how several specific international sustainability issues can be investigated and come up with potential solutions for these problems.</p>	Verslag		2	3 weken na laatste conferentie

	2. After the final conference in 2024 students become more environmentally-conscious, acting global citizens starting to have a direct impact on their own environment.				
--	---	--	--	--	--

Vak: Bedrijfseconomie

Periode 1	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	H3	B-E in Balans vwo controlelijsten domein A.pdf	Schriftelijk, summatief	45	2	40
	H5 en H6	B-E in Balans vwo controlelijsten domein B.pdf	Schriftelijk, summatief	45	2	47

Periode 2	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	H7	B-E in Balans vwo controlelijsten domein B.pdf	Schriftelijk, summatief	45	2	51
	H8	B-E in Balans vwo controlelijsten domein B.pdf	Schriftelijk, summatief	45	2	3/4 toetsweek

Periode 3	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	H9 en 10	B-E in Balans vwo controlelijsten domein B.pdf		Schriftelijk, summatief	45	2

Periode 4	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	H11	B-E in Balans vwo controlelijsten domein B.pdf	Schriftelijk, summatief	45	2	20
	H12 t/m 13	B-E in Balans vwo controlelijsten domein B.pdf	Schriftelijk, summatief	45	2	27/28 toetsweek

Vak: Biologie

Periode 1	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	Thema 1 Inleiding in de biologie	BS 1 t/m 6 Voor leerdoelen zie kader begin basisstof 1 t/m 6	Schriftelijke overhoring	45 min	1x	Wk 39
	Thema 2 Voorplanting	BS 1 t/m 7 Voor leerdoelen zie kader begin basisstof 1 t/m 7	Proefwerk	45 min	2x	Wk 45

Periode 2	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	Thema 3 Genetica	BS 1 t/m 7 Voor leerdoelen zie kader begin basisstof 1 t/m 7	Proefwerk	45 min	2x	Wk 03

Periode 3	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	Thema 4 Evolutie	BS 1 t/m 7 Voor leerdoelen zie kader begin basisstof 1 t/m 7	Proefwerk	45 min	2x	Wk 08

Periode 4	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	Thema 5 Ecologie	BS 1 t/m 5 Voor leerdoelen zie kader begin basisstof 1 t/m 5	Proefwerk	45 min	2x	Wk 16
	Thema 5 Ecologie en	Opdracht Ecologie en Mens & milieu	Adviesrapport opdracht	-	2x	Wk 25

	6 Mens en milieu		ecologie en mens & milieu			
--	-------------------------	--	--------------------------------------	--	--	--

Leerdoelen V4:

Thema	Leerdoelen	Eindterm	Begrippen
1 Inleiding in de biologie			
1 Wat is biologie?	1 Je kunt beschrijven wat biologie is en op welke gebieden biologie een rol speelt	A4 A16	organismen, levensverschijnselen, stofwisseling, enzymen, katalyseren, dood, levenloos, individu, levensloop, ontwikkelen, soort, levenscyclus, natuurwetenschappen, context, biologische eenheden, moleculen, DNA, cel, orgaan, organisme, populatie, ecosysteem, biosfeer, systeem aarde, emergente eigenschap, interactie
	2 Je kunt de levenscyclus van dieren beschrijven	C2.1	
	3 Je kunt de organisatieniveaus van de biologie benoemen en uitleggen dat op elk hoger organisatieniveau emergente eigenschappen ontstaan.	A14 F2.1.3 (B3.1.5)	
2 Organen, weefsels en cellen	4 Je kunt organenstelsels, organen, weefsels en cellen bij een mens herkennen en kenmerken en functies beschrijven.	A11 A14 B3.1.1	organenstelsel, weefsel, dekweefsel, zenuwweefsel, spierweefsel, bindweefsel, tussencelstof
	5 Je kunt beschrijven dat groepen cellen in een weefsel, orgaan of organenstelsel een gezamenlijke functie uitoefenen.	B3.1.1 B3.1.2	
	6 Je kunt bij (delen van) organismen het verband aangeven tussen vorm en functie.	A11	
3 Plantaardige en dierlijke cellen	7 Je kunt delen van dierlijke cellen en van plantaardige cellen herkennen en de functies ervan benoemen.	B2.1.2	organel, celmembraan, celwand, cytoplasma, celplasma, grondplasma, celkern, kernmembraan, vacuole, vacuolemembraan, plastiden, chloroplasten, bladgroenkorrels,

	8 Je kunt een microscoop gebruiken en daarmee (delen van) organismen bestuderen.	A8.2 A8.4	chomoplasten, leukoplasten, chlorofyl, intercellulaire ruimte, preparaat, object, transmissie-elektronenmicroscoop of TEM, scanning elektronenmicroscoop of SEM
4 Celorganellen	9 Je kunt een cel beschrijven als een zelfstandig functionerende biologische eenheid.	B2.1.2	kernplasma, chromosomen, nucleolus, kernporie, endoplasmatisch reticulum, ribosomen, golgisysteem, exocytose, secretie, lysosoom, mitochondriën, ATP (adenosinetriofosfaat), cytoskelet, motoreiwitten, microtubuli, Microfilamenten, fosfolipiden, hydrofiel, hydrofoob, cholesterol
	10 Je kunt de bouw en functie van het cytoskelet van cellen beschrijven.	B2.2.4	
5 Transport door membranen	11 Je kunt de concentratie van een oplossing berekenen.	A8.5	oplosmiddel, concentratie, ppm, diffusie, diffusiesnelheid, permeabel membraan, semipermeabel, selectief permeabel, osmose, osmotische waarde, osmotische druk, aquaporine, isotoon, hypotoon, hypertoon, turgor, turgescient, plasmolyse, concentratieverval, passief transport, ionentransport, porie-eiwitten, transporteiwitten, actief transport, endocytose, endosoom, fagocytose, voedselvacuole
	12 Je kunt uitleggen wat diffusie en osmose is en toelichten welke rol osmose speelt bij de stevigheid van planten.	B2.2.1 B2.2.2	
	13 Je kunt beschrijven hoe transport van stoffen via (cel)membranen plaatsvindt.	B2.2.1 B2.2.3	
6 Natuurwetenschappelijk onderzoek	14 Je kunt verschillende typen en methoden van een natuurwetenschappelijk onderzoek beschrijven	A5.1 t/ A5.8 + A5.11	natuurwetenschappelijk probleem, onderzoeksvraag, data, beschrijvend onderzoek, hypothese, hypothesetoetsend onderzoek, experimenteergroep, controlegroep, blancoproef, steekproef, ontwerpend onderzoek, model, modelleren, verwachting, resultaten, conclusie, theorie, generatio spontanea, werkplan, verslag, discussie
	15 Je kunt een werkplan maken voor het uitvoeren van een natuurwetenschappelijk onderzoek.	A5.1 t/ A5.8 + A5.11	

Thema	Leerdoelen	Eindterm	Begrippen
2 Voortplanting			
1 Ongeslachtelijke voortplanting	1 Je kunt de gebeurtenissen tijdens de celcyclus beschrijven en toepassen.	E1.4 E2.1 E2.3 E2.5 E2.6	celdeling, moedercel, dochtercellen, ongeslachtelijke voortplanting, kloon, klonen, spiralisieren, mitose, plasmagroei, celcyclus, M-fase, interfase, DNA-replicatie (DNA-synthese), S-fase (synthesefase), centromeer, chromatiden, G0-fase, G1-fase, G2-fase, centrosoom, centriolen, profase, prometafase, trekdraden, kernspoel, metafase, anafase, telofase, embryosplitsing, kerntransplantatie
	2 Je weet dat door ongeslachtelijke voortplanting nakomelingen ontstaan die identiek zijn aan de ouder.	E1.4 E3.1.1 E2.12	
	3 Je kunt standpunten over klonen van organismen toelichten met ethische en biologische argumenten.	E3.1.4 E2.1.2	
2 Geslachtelijke voortplanting	4 Je kunt uitleggen hoe door meiose geslachtscellen ontstaan en hoe bevruchting verloopt.	E2.4 E3.1.2	geslachtelijke voortplanting, gameet, geslachtscel, somatische cel, bevruchting, haploïde cellen, diploïde cellen, reductiedeling, meiose, meiose I, meiose II, eicel, zaadcel, testes, spermatogenese, ovaria, oögenese, follikel, poollichaampje, ovulatie
	5 Je kunt de delen en werking van het voortplantingsstelsel van de mens beschrijven.	E3.1.3	
3 Hormonen	6 Je kunt de werking van de hormoonklieren en hormonale regeling van de voortplanting van de mens beschrijven en toelichten.	E3.1.3. B4.2.2	hormoonklieren, geslachtshormonen, hypofyse, hypothalamus, follikelstimulerend hormoon (FSH), luteïniserend hormoon (LH), testosteron, menstratiecyclus, oestrogeen, gele lichaam, progesteron
4 Zwanger	7 Je kunt de ontwikkeling van zygote tot volgroeide baby toelichten.	C1.2.2 C1.2.3 C1.2.4 C1.2.5 C2.1 C2.2 C2.3 E2.2	humaan choriogonadotrofine (HCG), embryo, embryonale ontwikkeling, zygote, klievingsdelingen, morula, blastula, embryoblast, embryonaalknop, trofoblast, chorion, buitenste vruchtvlies, chorionholte, placenta, amnionholte, dooierzak, vruchtwater, amnion, binnenste vruchtvlies, foetus, celdifferentiatie, apoptose, stamcellen

		E2.6 E3.1.2	
	8 Je kunt fasen van de geboorte toelichten.	C2.2	
5 Seksualiteit	9 Je kent de ontwikkelingen tijdens puberteit en adolescentie.	D4.1 D4.2 D4.3 D4.9	puberteit, adolescentie, seksualiteit, seksuele opwinding, orgasme, heteroseksueel, homoseksueel, biseksueel, gender, genderdysforie, transgender, coming-out
	10 Je kunt seksualiteit toelichten en een mening geven over verschillende vormen van seksualiteit.	D4.5 D4.6 D4.8	
6 Soa's en geboorteregeling	11 Je kunt de risico's op infectie met seksueel overdraagbare aandoeningen toelichten.	D4.7	seksueel overdraagbare aandoeningen, aids, hiv, voorbehoedmiddelen, anticonceptie, hormonale regulatie
	12 Je kent methoden om zwangerschap te voorkomen en hun voor- en nadelen.	D4.4	
7 Ongewenst kinderloos	13 Je kunt oorzaken noemen van verminderde vruchtbaarheid.	C2.3 E3.1.2 E3.1.3	kunstmatige inseminatie (ki), in-vitrofertilisatie (ivf)
	14 Je kunt standpunten over het ingrijpen in het voortplantingsproces door middel van ivf en ki toelichten.	E3.1.4	

Thema	Leerdoelen	Eindterm	Begrippen
3 Genetica			
1 Fenotype en genotype	1 Je kunt omschrijven wat het fenotype en het genotype van een organisme is.	E3.2.1 E3.2.2	fenotype, genotype, karyotype, karyogram, autosomen, homologe chromosomen, geslachtschromosomen, gen, nucleotiden, genoom, basenparing, DNA-sequentie, allel, genexpressie, milieufactoren, modificatie, aangeboren afwijking, erfelijke ziekte
	2 Je kunt omschrijven wat DNA-sequentie en genexpressie betekenen.	B1.1.1 C1.1.5 F1.1.1	
	3 Je kunt uitleggen dat een fenotype tot stand komt door het genotype en de invloed van milieufactoren.	E3.2.1 C2.4	
2 Genenparen	4 Je kunt uitleggen hoe het fenotype van een organisme tot stand komt en hierbij de begrippen homozygoot, heterozygoot, dominant en recessief gebruiken.	E3.2.3	locus, homozygoot, heterozygoot, dominant allel, recessief allel, drager of draagster, onvolledig dominant allel, intermediair, co-dominantie, genetica, recombinatie, genetische variatie
	5 Je kunt uitleggen hoe door mutatie en recombinatie nieuwe combinaties van allelen ontstaan.	F1.4.1 F1.3.1	
3 Monohybride kruisingen	6 Je kunt van een monohybride kruising een kruisingsschema opstellen.	E3.2.3	monohybride kruising, testkruising, stamboom
	7 Je kunt de frequentie van genotypen en fenotypen van nakomelingen bij een monohybride kruising afleiden uit een kruisingsschema of stamboom.	E3.2.3 (E3.2.5)	
4 Geslachtschromosomen	8 Je kunt beschrijven op welke wijze geslachtschromosomen het	E3.2.2	X-chromosoom, Y-chromosoom, X-chromosomale overerving, draagster

	geslacht van een mens bepalen.		
	9 Je kunt een kruisingsschema maken voor X-chromosomale overerving en hieruit of uit stambomen de frequentie van genotypen en fenotypen van nakomelingen afleiden.	E3.2.3 F1.3.1	
5 Dihybride kruisingen	10 Je kunt kruisingsschema's maken voor dihybride kruisingen met onafhankelijke overerving (voor autosomale genen). Uit deze kruisingen of uit stambomen kun je de frequentie van genotypen en fenotypen van nakomelingen afleiden.	E3.2.3 (E3.2.5)	onafhankelijke overerving, dihybride kruising
6 Speciale manieren van overerven	11 Je kunt kruisingsschema's maken voor onafhankelijke overerving van multipelen allelen, letale factoren en gekoppelde genen en hieruit of uit stambomen de frequentie van genotypen en fenotypen van nakomelingen afleiden.	E3.2.3	multipelen allelen, letale factor, onafhankelijke overerving, gekoppelde overerving, gekoppelde genen, mitochondriaal DNA
	12. Je kunt verklaren dat mitochondriale overerving kan leiden tot een andere overerving dan volgens de wetten van Mendel.	E3.2.4	

7 Opvoeding of aanleg	13 Je kunt het doel van tweelingonderzoek beschrijven.	C2.4 E3.2.1 (E3.2.5)	epigenetica
	14 Je kunt verklaren dat epigenetica kan leiden tot een ander overervingspatroon dan volgens de wetten van Mendel.	E3.2.4 E3.2.1	

Thema	Leerdoelen	Eindterm	Begrippen
4 Evolutie			
1 Ontwikkeling van het leven	1 Je weet uit welke periode de eerste levende organismen op Aarde stammen.	F4.1	chemische evolutie, oeratmosfeer, anorganische stoffen, organische stoffen, Miller-Urey-experiment, oersoep, zelforganisatie, black smokers, prokaryoot, anaeroob, heterotroof, cyanobacteriën, autotroof, aeroob, eukaryoot, endosymbiosetheorie, biodiversiteit, bacteriën, archaea, taxon, species, genus, binaire naamgeving, geslachtsnaam, soortaanduiding
	2 Je kunt het ontstaan van prokaryoten en eukaryoten beschrijven.	F4.2; F4.3	
	3 Je kunt het ordeningssysteem van organismen beschrijven en toepassen.	F2.4.4	
2 Prokaryoten	4 Je kunt kenmerken van prokaryoten noemen.	B2.1.1	flagel, plasmiden, transformatie, conjugatie, transductie, genetische modificatie, virus, bacteriofagen
3 Eukaryoten	5 Je kunt kenmerken van eukaryoten noemen	C2.1, B3.1.3	schimmels, gisten, chitine, schimmeldraden, hyfen, mycelium, sporen, paddenstoel, sporenplanten, vaatplanten, cilium, larve, metamorfose, pop, imago, eitjes
4 De evolutietheorie	6 Je kunt uitleggen wat de neodarwinistische evolutietheorie inhoudt.	F1.2; F2.2.1; F2.3.1;	evolutie, neodarwinistische evolutietheorie, neodarwinisme, natuurlijke selectie, survival of the fittest, genetische variatie, mutaties, overlevingskans, selectiedruk, fitness, adaptatie

		F3.4; F4.4	
5 Onderzoek naar evolutie	7 Je kent enkele onderzoeksmethoden naar verwantschap.	F1.1.3	anatomie, homologe organen, analoge organen, rudimentaire organen, rudimenten, clade, cladogram, cladistiek
	8 Je kunt verschillen en overeenkomsten herkennen tussen organen en orgaanstelsels van de mens en van verschillende diersoorten.	B3.1.3	
	9 Je kunt een stamboom en een cladogram aflezen en construeren.	F1.1.3, F2.4.4	
6 Evolutie in populaties	10 Je weet hoe allelen in een populatie overerven.	F2.1.1; F2.1.2; F2.2.2; F2.2.3; F2.4.2	rassen, populatie, gene flow, soort, genenpool, allelfrequentie, regel van Hardy-Weinberg, seksuele selectie, micro-evolutie, macro-evolutie, co-evolutie, genetic drift, flessenhalseffect/bottleneck effect, stichter effect/foundereffect, inteelt
7 Het ontstaan van soorten	11 Je kent manieren van reproductieve isolatie.	F2.3.1; F2.3.2; F2.3.3; F2.4.1; F2.4.3	reproductieve isolatie, geografische isolatie, allopatrische soortvorming, eilandtheorie, sympatrische soortvorming, polyploidie

Thema	Leerdoelen	Eindterm	Begrippen
5 Ecologie			
1 Ecologie op alle organisatieniveaus	1 Je kunt uitleggen dat de organisatieniveaus binnen de ecologie hun eigen emergente eigenschappen hebben.	F2.1.3 F3.1	ecologie, environmental DNA, ecogenomica, levensgemeenschap, biotische factoren, abiotische factoren, soortensamenstelling, ecosysteem, biosfeer, systeem aarde
	2 Je kunt de invloeden op organismen indelen in	B8.3.1, B8.3.3	

	biotische en abiotische factoren.	(D5.2.1, D5.2.2)	
2 Organismen	3 Je kunt de invloed van de belangrijkste abiotische factoren op organismen beschrijven.	B8.3.3 D5.2.1 D5.2.2	macroklimaat, microklimaat, tolerantie, verspreidingsgebied (areaal), areaal (verspreidingsgebied), tolerantiegrens, beperkende factor, tolerantiegebied, optimum, optimumkromme
	4 Je kunt veranderingen van abiotische en biotische factoren en hun onderlinge wisselwerking beschrijven.	B8.3.3, D5.2.1, D5.2.2	
3 Populaties	5 Je kunt binnen een ecosysteem vormen van concurrentie en van coöperatie onderscheiden.	B8.3.2, D5.2.4 D5.1.1	concurrentie, niche, coöperatie, symbiose, mutualisme, commensalisme, parasitisme, populatiedichtheid, verspreidingspatroon, dichtheidsafhankelijke factoren, evenwicht, dichtheidsonafhankelijke factoren, geboortecijfer, sterftcijfer, migratie, uitheems, inheems, exoot, invasief, J-vormige groeicurve, draagkracht, S-vormige curve
	6 Je kunt beschrijven hoe de populatiedichtheid wordt beïnvloed door factoren.	B8.3.3, C3.1.4, D5.2.2 (F3.3, F3.4)	
4 Ecosystemen	7 Je kunt de voedselrelaties en informatienetwerken binnen een ecosysteem beschrijven.	D5.1.2, D5.1.3	vraat, signaalstoffen, voedselketen, predatie, toppredator, voedselweb (voedselnet), voedselnet (voedselweb), trofisch niveau, producenten, assimilatie, koolstofassimilatie, foto-autotroof, chemosynthese, chemo-autotroof, voortgezette assimilatie, consumenten, dissimilatie, detrivoren, reducenten, mineralisatie, piramide van aantallen, biomassa, piramide van biomassa, bruto primaire productie (BPP), netto primaire productie (NPP), productiviteit
	8 Je kunt de energiestroom door een ecosysteem beschrijven.	B2.3.4 B2.3.5 B3.2.3 B8.1.1, B8.1.2, B8.2.1	
5 Veranderingen in ecosystemen	9 Je kunt veranderingen in een ecosysteem beschrijven.	C3.1	pioniersoorten, pionierecosysteem, successie, gelaagdheid, climaxecosysteem, primaire successie, secundaire successie, gradiëntecosysteem, indicatorsoorten, modelleren, omslagpunt
	10 Je kunt de in een model gegeven informatie over ecosystemen gebruiken, bewerken en analyseren.	A7	

Thema	Leerdoelen	Eindterm	Begrippen
6 Mens en milieu			
1 De relatie mens en milieu	1 Je kunt uitleggen hoe het bestaan van de mens afhankelijk is van de biodiversiteit.	F3.2	ecosysteemdiensten, duurzame ontwikkeling, kringlooeconomie, circulaire economie, lineaire economie, bevolkingsdruk
	2 Je kunt de voornaamste oorzaken en gevolgen van de milieuproblemen noemen.	F3.3	
2 Kringlopen	3 Je kunt de koolstofkringloop in hoofdlijnen beschrijven en schema's hiervan interpreteren.	B8.2.2,B8.2.3	fossiele brandstoffen, stikstofassimilatie, ammonificatie, nitrificatie, denitrificatie, stikstofbinding, stikstoffixatie
	4 Je kunt de stikstofkringloop in hoofdlijnen beschrijven en schema's hiervan interpreteren.	B8.2.2,B8.2.3	
3 Voedselproductie	5 Je kunt manieren noemen waarop een optimale productie van voedsel kan worden verkregen.	B8.2.3; B8.3.4, C3.1.6; D5.2.3; D5.2.5; D5.2.6	uitspoeling, monocultuur, pesticiden, insecticiden, herbiciden, resistent, persistent, accumulatie, biologisch afbreekbaar, vruchtwisseling, veredeling, niet-grondgebonden veehouderij, mestoverschot, biologische landbouw, eutrofiëring, waterbloei
	6 Je kent verschillen in de wijze van voedselproductie in de gangbare en de biologische landbouw.	B8.2.3; B8.3.4, C3.1.6; D5.2.3; D5.2.5; D5.2.6	

	7 Je kent oorzaken en gevolgen van eutrofiëring van water en mogelijke oplossingen daarvoor.	B8.2.2; B8.2.3; B8.3.4; C3.1.6	
4 Energie	8 Je kent oorzaken en gevolgen van het versterkte broeikaseffect en mogelijke oplossingen daarvoor.	B8.1.3; B8.3.4; C3.1.6; D5.2.5; D5.2.6; F3.3	Broeikasgassen, broeikaseffect, versterkte broeikaseffect, biomassa, biobrandstoffen
5 Natuurbescherming	9 Je kunt maatregelen noemen voor natuurbehoud, natuurbeheer en natuurontwikkeling en aangeven of je deze maatregelen aanvaardbaar vindt.	B8.3.4; F3.3	natuurbehoud, natuurbeheer, natuurontwikkeling, versnippering, Natuurnetwerk Nederland, Ecologische Hoofdstructuur, faunapassage, Rode lijst

Vak: Engels

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 1		PW Luistervaardigheid 1	schriftelijk	45 min	2	41
	Of Course	PW Of Course Unit 1	schriftelijk	45 min	2	45-46

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 2	Of Course	PW Of Course Unit 2	schriftelijk	45 min	2	3-4

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 3		PW Leesvaardigheid 1 (Woordenboek toegestaan, eigen woordenboek meenemen)	schriftelijk	45 min	2	7
	Eldorado	PW Literatuur & Schrijfvaardigheid: Eldorado hoofdstukken 1,2 en 3. Het antwoorden van essay vragen in het Engels over hoofdstukken 1 t/m 3 uit Eldorado en open vragen over leesvaardigheid en literaire begrippen ten aanzien van <i>Romeo en Juliet</i>	schriftelijk	45 min	4	15

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 4		PW Luistervaardigheid 2	schriftelijk	45 min	4	17
	Eldorado	PW Presentatie & Literatuur Tijdperiode: Early Middle Ages, Late Middle Ages and Renaissance (Eldorado Hoofdstukken 1-3)	mondeling	5 min per person	4	20-24
		PW Leesvaardigheid 2	schriftelijk	50 min	4	26

		<i>(Woordenboek toegestaan, eigen woordenboek meenemen)</i>				
--	--	---	--	--	--	--

OMSCHRIJVING TOETSEN

	Kerdoelen	Inhoud	Leermiddelen
1	Luistervaardigheid	PW Luistervaardigheid	Of Course methode CITO kijk/luistertoetsen TED talks Documentaires.
2	Grammatica/Idioom	PW Of Course Unit 1	Of Course methode
3	Grammatica/Idioom	PW Of Course Unit 2	Of Course methode
4	Leesvaardigheid	PW Leesvaardigheid 1 HAVO 5 niveau	Of Course methode Examenbundel Examenblad
5	Literatuur & schrijfvaardigheid	PW Literatuur Eldorado PW-hoofdstuk 1t/m 3 en open vragen over leesvaardigheid en literaire begrippen ten aanzien van Romeo en Juliet	Eldorado PPTs in ELO Aantekeningen PPTs van minilessons in Teams
6	Luistervaardigheid	PW Luistervaardigheid 2	Of Course methode

		<i>HAVO 5 niveau</i>	CITO kijk/luistertoetsen TED talks Documentaires.
7	Spreekvaardigheid/ Literatuur	Presentaties in duo's. Een groepspresentatie n.a.v. een vraag over de literaire periode uit Eldorado hoofdstukken 1-3.	Eldorado Hfstk 1 t/m 3 PPT presentaties in ELO Eigen onderzoek/ materiaal
8	Leesvaardigheid	PW Leesvaardigheid 2 HAVO 5 niveau	Of Course methode Examenbundel Examenblad

Vak Duits

	Inhoud/ Hoofdstuk	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 1	NKo K1-2 + docenten- materiaal alle naamvallen	De lIn kan de zwakke, onregelmatige en modale werkwoorden in de tegenwoordige en in de verleden tijd gebruiken. (K1C+2C) De lIn kent de voorzetsels met vaste naamval (3e+4e) en kan deze in zinnen toepassen. (K1H) De lIn kan de naamvalregels(incl. geslacht en meervoud) m.b.t. de voornaamwoorden toepassen in zinnen. De lIn kan de woordenschat van het thema relaties en reizen gebruiken. (K1+K2)	Proefwerk Schriftelijk	60	15	Toetsweek wk 45/46

	Inhoud / Hoofdstuk	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 2	NKo t/m K3 ERK B1 Docenten- materiaal	De lIn kan audio-teksten op ERK B1 niveau volgen: aankondigingen, voordracht, gesprek, discussie op de radio.	Audio / Goethe Luistertoets	45	15	50

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 3	NKo Schreiben t/m K3 ERK A2/B1	De lIn kan 1. Kan informatie uitwisselen via tekstbericht, e- mail of in korte brieven om antwoord te geven op vragen (bijvoorbeeld over een nieuw product of een nieuwe activiteit).	Schrijftoets	60	20	Toetsweek wk 12/13

	In ClassNotebook	<p>2. Kan persoonlijke informatie met een routinematig karakter doorgeven, bijvoorbeeld een korte e-mail of brief om zichzelf voor te stellen.</p> <p>3. Kan zeer eenvoudige persoonlijke brieven schrijven waarin dank wordt uitgesproken of verontschuldigungen worden aangeboden.</p> <p>4. Kan korte, eenvoudige briefjes, e-mails en tekstberichten schrijven (bijvoorbeeld om een uitnodiging te versturen of daarop te reageren of om een afspraak te bevestigen of te wijzigen).</p> <p>5. Kan een korte tekst op een kaart schrijven (bijvoorbeeld voor iemands verjaardag of om iemand een gelukkig nieuwjaar te wensen)</p>				
	Handelingsdeel Voor PTA 531 (deels in Lespodium)	Domein E Literatuur; Subdomein E1: Literaire Ontwikkeling De kandidaat kan beargumenteerd verslag uitbrengen van zijn/haar leeservaring met ten minste drie literaire werken.	PO (deels in Lespodium)	Periode 1, 2, 3, 4	5	15 (Onder voorbehoud)

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 4	NKo Spreken t/m K4 ERK B1	<p>1. De lIn kan in eenvoudige bewoordingen mensen, dingen en vertrouwde onderwerpen binnen jouw interessegebied beschrijven en daarbij belangrijke punten en relevante details goed naar voren brengen. (ERK B1)</p> <p>2. De lIn kan een eenvoudige presentatie houden.</p>	Mondelinge presentatie in Duo's	15	15	16 t/m 24
	Lespodium: Duurzaamheidsproject ERK A2 B1	<p>De lIn kan artikelen en luisterfragmenten over duurzaamheid begrijpen.</p> <p>De lIn kan de <i>True Price</i> van je lievelingsgerecht in het Duits beredeneerd aangeven. (doelen onder voorbehoud)</p>	PO Lespodium	6 weken	10	25

	NKo t/m K4 ERK B1/B2	<p>De leerling kan op ERK-niveau B1/B2</p> <ul style="list-style-type: none"> • aangeven welke informatie relevant is, gegeven een vaststaande behoefte; • de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven; • de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven; • relaties tussen delen van een tekst aangeven; • conclusies trekken met betrekking tot intenties, opvattingen en gevoelens van de auteur. 	CITO Leestoets Schriftelijk	60	20	Toetweek wk 26
--	-------------------------	--	--------------------------------	----	----	-------------------

Vak: Economie

Periode 1	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	H. 9	Ruilen over de tijd: E1.1 t/m E1.8	PW	60	2x	45

Periode 2	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	H.10+11	Ruilen over de tijd: E1.9 t/m E1.10, E2 Risico en Informatie: G1, G2, G4	PW	60	2x	3
	PO	Keuzeonderwerp Domein F	Presentatie / Debat	-	-	6

Periode 3	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	H.12	Risico en Informatie: G3, G5	PW	60	2x	13
	Opdracht lespodium	Zie opdrachtdocument	presentatie	-	2x	Periode 3 of 4

Periode	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
4	H.2+3+4	Markt: D1 + D2 Vraag, Aanbod, Marktstructuur	PW		2x	27

Vak: Engels

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 1		PW Luistervaardigheid 1	schriftelijk	45 min	2	41
	Of Course	PW Of Course Unit 1	schriftelijk		2	45-46

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 2	Of Course	PW Of Course Unit 2	schriftelijk	45 min	2	3-4
		PW Leesvaardigheid 1 (Woordenboek toegestaan, eigen woordenboek meenemen)	schriftelijk	45 min	2	7

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 3		PW Luistervaardigheid 2	schriftelijk	45 min	4	11
	Speaking	PW Presentatie & Literatuur Tijdsperiode: Early Middle Ages, Late Middle Ages and Renaissance (Eldorado Hoofdstukken 1-3)	mondeling	5 min	4	14-19

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
		PW Literatuur & Schrijfvaardigheid: Eldorado hoofdstukken 1,2 en 3.	schriftelijk	45 min	4	24

Periode
4

	Het antwoorden van essay vragen in het Engels over hoofdstukken 1 t/m 3 uit Eldorado en open vragen over leesvaardigheid en literaire begrippen ten aanzien van <i>Romeo en Juliet</i>				
	PW Leesvaardigheid 2 (Woordenboek toegestaan, eigen woordenboek meenemen)	schriftelijk	50 min	4	26-27

--	--	--	--	--	--	--

OMSCHRIJVING TOETSEN

	Kerdoelen	Inhoud	Leermiddelen
1	Luistervaardigheid	PW Luistervaardigheid	Of Course methode CITO kijk/luistertoetsen TED talks Documentaires.
2	Grammatica/Idioom	PW Of Course Unit 1	Of Course methode
3	Grammatica/Idioom	PW Of Course Unit 2	Of Course methode
4	Leesvaardigheid	PW Leesvaardigheid 18 items uit 2-3 teksten 6ft = 6,0) HAVO 5 niveau 2x drie sterren tekst Maximaal 3 open vragen	Of Course methode Examenbundel Examenblad

		Maximaal 2 wel/niet	
5	Luistervaardigheid	PW Luistervaardigheid 2	Of Course methode CITO kijk/luistertoetsen TED talks Documentaires.
6	Spreekvaardigheid/ Literatuur	Presentaties in duo's. Een groepspresentatie n.a.v. een vraag over de literaire periode uit Eldorado hoofdstukken 1-3	Eldorado Hfstk 1 t/m 3 PPT presentaties in ELO Eigen onderzoek/ materiaal
7	Literatuur & schrijfvaardigheid	PW Literatuur Eldorado PW-hoofdstuk 1t/m 3 en open vragen over leesvaardigheid en literaire begrippen ten aanzien van Romeo en Juliet	Eldorado PPTs in ELO Aantekeningen PPTs van minilessons in Teams
8	Leesvaardigheid	PW Leesvaardigheid 18 items uit 2-3 teksten 6ft = 6.0 HAVO 5 niveau 2x drie sterren tekst	Of Course methode Examenbundel Examenblad

		Maximaal 3 open vragen Maximaal 2 wel/niet	
--	--	---	--

Vak: Engels VTO

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 1		PW Luistervaardigheid 1	schriftelijk	45 min	2	41
	Of Course	PW Of Course Unit 1	schriftelijk		2	45-46

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 2	Of Course	PW Of Course Unit 2	schriftelijk	45 min	2	4-5
		PW Leesvaardigheid 1 (Woordenboek toegestaan, eigen woordenboek meenemen)	schriftelijk	45 min	2	8

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 3		PW Luistervaardigheid 2	Schriftelijk	45 min	4	11
		VTO LISTENING TEST			1	11
	Speaking	PW Presentatie & Literatuur Tijdperiode: Early Middle Ages, Late Middle Ages and Renaissance (Eldorado Hoofdstukken 1-3)	Mondeling	5 min	4	14-19
	VTO PRESENTATION LITERATURE	10 MIN		1	14-19	

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 4		PW Literatuur & Schrijfvaardigheid: Eldorado hoofdstukken 1,2 en 3. Het antwoorden van essay vragen in het Engels over hoofdstukken 1 t/m 3 uit Eldorado en open vragen over leesvaardigheid en literaire begrippen ten aanzien van <i>Romeo en Juliet</i>	schriftelijk	45 min	4	24
		PW Leesvaardigheid 2 (Woordenboek toegestaan, eigen woordenboek meenemen)	schriftelijk	50 min	4	27

Aanvullend PTD V4vto

Vanaf maart maken de vto leerlingen iedere maand 1 extra toets om te bepalen wat hun niveau is. Het cijfer dat de leerlingen voor deze afzonderlijk toetsen halen, geeft hun niveau aan voor de betreffende vaardigheid of kennis eind V4 1,5 jaar voor het CAE examen.

Maart LISTENING TEST VWO 6/CAE niveau

April PRESENTATION individueel , uitgebreider dus dan reguliere versie ERK B2+ niveau

Mei PROGRESS TEST CHS 1-5 CAE GOLD ADVANCED/ WRITING

Juni READING TEST H5/V6/B2 first niveau

OMSCHRIJVING TOETSEN

	Kerdoelen	Inhoud	Leermiddelen
1	Luistervaardigheid	PW Luistervaardigheid CITO HAVO 2012 15 audio items CITO HAVO 2012 10 video items <i>Normvoorstel: 8ft = 6</i>	Of Course methode CITO kijk/luistertoetsen TED talks Documentaires.
2	Grammatica/Idioom	PW Of Course Unit 1	Of Course methode
3	Grammatica/Idioom	PW Of Course Unit 2	Of Course methode
4	Leesvaardigheid	PW Leesvaardigheid 18 items uit 2-3 teksten 6ft = 6,0) HAVO 5 niveau 2x drie sterren tekst Maximaal 3 open vragen	Of Course methode Examenbundel Examenblad

		Maximaal 2 wel/niet	
5	Luistervaardigheid	PW Luistervaardigheid 2 VTO AUDIO HAVO ONDERDEEL VIDEO VWO ONDERDEEL	Of Course methode CITO kijk/luistertoetsen TED talks Documentaires.
6	Spreekvaardigheid/ Literatuur	Presentaties in duo's. Een groepspresentatie n.a.v. een vraag over de literaire periode uit Eldorado hoofdstukken 1-3 VTO IN DUO'S 10 MINUTEN	Eldorado Hfstk 1 t/m 3 PPT presentaties in ELO Eigen onderzoek/ materiaal
7	Literatuur & schrijfvaardigheid	PW Literatuur Eldorado PW-hoofdstuk 1t/m 3 en open vragen over leesvaardigheid en literaire begrippen ten aanzien van Romeo en Juliet	Eldorado PPTs in ELO Aantekeningen PPTs van minilessons in Teams
8	Leesvaardigheid	PW Leesvaardigheid 18 items uit 2-3 teksten 6ft = 6.0 HAVO 5 niveau	Of Course methode Examenbundel Examenblad

		2x drie sterren tekst Maximaal 3 open vragen Maximaal 2 wel/niet	
--	--	--	--

Vak: Filosofie

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 1	H0: Inleiding + H1: Wijsgerige antropologie (een deel)	Begrip van wat filosofie is, wat filosofische vragen zijn en hoe filosofie is opgebouwd. + Het begrijpen, kunnen toepassen van en kritisch reflecteren op een deel van de behandelde vraagstukken en visies uit de wijsgerige antropologie.	Pw	40 min	1x	Week 39/40
	H1: Wijsgerige antropologie (helemaal)	Het begrijpen, kunnen toepassen van en kritisch reflecteren op alle behandelde vraagstukken en visies uit de wijsgerige antropologie.	Pw	60 min	2x	Week 45/46 (PW-week 1)

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 2	H2: Ethiek (een deel)	Het begrijpen, kunnen toepassen van en kritisch reflecteren op een deel van de behandelde vraagstukken en visies uit de ethiek.	Pw	40 min	1x	Week 50/51
	H2: Ethiek (helemaal)	Het begrijpen, kunnen toepassen van en kritisch reflecteren op alle behandelde vraagstukken en visies uit de ethiek.	Pw	60 min	2x	Week 3/4 (PW-week 2)

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 3	Nvt	Het schrijven van een filosofisch essay waarin op een persoonlijke ervaring filosofisch gereflecteerd wordt.	PO	40 min	1x	Week 9/10
	H7: Kritisch denken + eigen materiaal	Het begrijpen, kunnen toepassen van en kritisch reflecteren op de behandelde vraagstukken en visies uit de logica, taal filosofie en argumentatieleer.	Pw	60 min	2x	Week 12/13 (PW-week 3)

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 4	Lespodium (thema kritisch denken)	Opdracht kritisch denken: onderzoek naar wetenschap, pseudowetenschap en de relatie tussen kennis en geloof.	PO	Nvt	1x	Nvt
	Eigen materiaal	Het begrijpen, kunnen toepassen van en kritisch reflecteren op alle behandelde vraagstukken en visies uit de antieke en niet-westerse filosofie. De verschillende denkwijzen met elkaar en met moderne denkwijzen kunnen vergelijken.	Pw	60	2x	Week 26/27 (PW-week 4)

Vak: Frans

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 1	Kennistoets unité 1	<p>Leerdoelen unité 1:</p> <p>Kijken: Kan eenvoudige alledaagse beleefdheidsvormen gebruiken om anderen te begroeten en aan te spreken.</p> <p>Lezen: Kan eenvoudige en korte notities maken voor zichzelf: extra vragen en antwoordmogelijkheden bedenken bij de test.</p> <p>Schrijven: Kan een eenvoudige e-mail schrijven om in contact te komen met een Franse correspondentie-vriend(in).</p> <p>Luisteren: Kan tijdens een radio-interview vragen stellen en beantwoorden over wat men in de vakantie doet.</p> <p>Spreken: Kan persoonlijke informatie uitwisselen om een geschikte reisgenoot te vinden voor een taal cursus in het buitenland.</p> <p>Grammaire :</p> <p>Het bijvoeglijk naamwoord</p> <p>Regelmatige werkwoorden op <i>-er + aller, avoir, être</i> en <i>faire</i> (8 werkwoordtijden)</p> <p>Telwoorden, kloktijden en data</p>	schriftelijk	45	1	40/41
	Leestoets unité 1	Kan leesstrategieën toepassen en vragen in het NL beantwoorden bij de tekst.	schriftelijk	60	1	45/46 (toetsweek)

Periode 2	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	Luistertoets unité 2.	Vragen kunnen beantwoorden over luisterfragmenten op B1 niveau.	schriftelijk	45	1	50/51
	Kennistoets unité 2	<p>Leerdoelen unité 2:</p> <p>Kijken: Kan met gegeven woorden een samenvatting maken van <i>Le vœu</i>.</p> <p>Lezen: Kan een eenvoudige bijdrage leveren op een forum (chatsessie) door een eigen mening te geven.</p> <p>Schrijven: Kan een standaardformulier invullen. Kan in korte, eenvoudige zinnen vertrouwde zaken beschrijven.</p> <p>Luisteren: Kan zeer kort en elementair persoonlijke ervaringen beschrijven (A2+).</p> <p>Spreken: Kan in eenvoudige bewoordingen verloren of gestolen voorwerpen beschrijven bij aangifte aan de politie.</p> <p>Grammaire:</p> <p>Het bijwoord</p> <p>Regelmatige werkwoorden op <i>-re + pouvoir, savoir, voir</i> en <i>vouloir</i> (8 werkwoordtijden)</p> <p>Het bezittelijk voornaamwoord</p>	schriftelijk	60	1	Week 3/4 (toetsweek)

Periode 3	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	Schrijftoets	Kan in Frans op A2 niveau een schrijfoopdracht over een hoofdstuk-gerelateerd thema maken.	schriftelijk	45	2	10
	Kennistoets unité 3	<p>Leerdoelen unité 3:</p> <p>Kijken: Kan in een vertrouwde situatie eenvoudige voorstellen doen en op voorstellen reageren.</p> <p>Lezen: Kan in korte, eenvoudige zinnen vertellen over vrijwilligerswerk.</p>	schriftelijk	60	2	13 (toetsweek)

		<p>Schrijven: Kan een eenvoudige persoonlijke e-mail schrijven om te vertellen over een solidariteitsactie op school.</p> <p>Luisteren: Kan vragen stellen en beantwoorden over gewoonten en routines in een buitenwijk van Parijs.</p> <p>Spreken: Kan persoonlijke standpunten, commentaar en meningen geven of erom vragen in een discussie over een milieuvriendelijke camping.</p> <p>Grammaire: de trappen van vergelijking</p> <p>Regelmatige werkwoorden op -ir + boire, connaître, devoir en recevoir (8 werkwoordtijden)</p> <p>Vragend voornaamwoord</p>				
--	--	---	--	--	--	--

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 4	Kennistoets unité 4	<p>Leerdoelen unité 4:</p> <p>Kijken: Kan op eenvoudige wijze complimenten geven over vertrouwde alledaagse onderwerpen en op complimenten reageren.</p> <p>Lezen: Kan een eenvoudige persoonlijke brief schrijven om een vakantieliefde uit te nodigen voor een bezoek.</p> <p>Schrijven: Kan een eenvoudige contactadvertentie opstellen.</p> <p>Luisteren: Kan kort en eenvoudig vertellen over een gebeurtenis in het openbaar vervoer.</p> <p>Spreken: Kan een eenvoudig telefoongesprek voeren om een afspraak te maken.</p> <p>Grammaire</p> <p>Het aanwijzend voornaamwoord</p> <p>Wederkerende werkwoorden + conduire, dire, mettre, prendre</p> <p>Het persoonlijk voornaamwoord</p>	schriftelijk	45	2	20/21

	Leestoets unité 4	Kan leesstrategieen toepassen en vragen in het NL beantwoorden bij de tekst.	schriftelijk	60	2	27/28 (toetsweek)
--	------------------------------	--	---------------------	-----------	----------	------------------------------

Vak: Geschiedenis

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 1	HS 1 en 2	<p>KA 1-8</p> <p>1.1 De agrarische revolutie</p> <p>Je kunt een aantal kenmerken noemen van de levenswijze van jagers en verzamelaars.</p> <p>Je kunt een aantal mogelijke verklaringen noemen voor de overgang naar landbouw.</p> <p>Je kunt uitleggen welke sociale, demografische, economische en technologische gevolgen de agrarische revolutie had.</p> <p>Je kunt met voorbeelden uitleggen dat de overgang naar landbouw niet altijd een vooruitgang betekende.</p> <p>1.2 Het ontstaan van steden</p> <p>Je kunt benoemen op welke plekken al vroeg stedelijke gemeenschappen ontstonden en verklaren waarom dat juist daar gebeurde.</p> <p>Je kunt beschrijven waardoor stedelijke gemeenschappen op sociaal-economisch en politiek gebied complexer waren dan de eerste landbouwsamenlevingen.</p> <p>Je kunt beschrijven waar en hoe het schrift ontstond en met voorbeelden uitleggen dat het schrift al snel verschillende functies kreeg.</p> <p>1.3 Machtige rijken in het Midden-Oosten</p> <p>Je kunt kenmerken noemen van de vroegste staten, zoals die in Egypte en Mesopotamië.</p>	SO	45	1x	41

		<p>Je kunt beschrijven welke functie de Egyptische farao's hadden op bestuurlijk, economisch, sociaal en religieus gebied.</p> <hr/> <p>Je kunt een aantal kenmerken noemen van de godsdienst in Egypte en Mesopotamië.</p> <hr/> <p>2.1 De Griekse democratie</p> <p>Je kunt uitleggen wie er volwaardige burgers waren in de Griekse democratie.</p> <hr/> <p>Je kunt met voorbeelden beschrijven dat het Atheense bestuursstelsel een tirannie moest voorkomen.</p> <hr/> <p>Je kunt een aantal voorbeelden geven van wetenschappelijk denken van Griekse filosofen en uitleggen dat Griekse denkers verschillend oordeelden over de Atheense democratie en over andere staatsvormen.</p> <p>2.2 Het hellenisme</p> <p>Je kunt verklaringen geven voor de succesvolle veroveringen van Alexander de Grote.</p> <hr/> <p>Je kunt aangeven naar welk verschijnsel in de geschiedenis het begrip 'hellenisme' verwijst en beargumenteren in hoeverre de gebieden die Alexander had onderworpen, op politiek en cultureel gebied 'vergrieksten'.</p> <hr/> <p>2.3 De Romeinse Republiek</p> <p>Je kunt verklaringen geven voor de groei van het Romeinse Rijk en het behoud van de veroverde gebieden.</p> <hr/> <p>Je kunt met voorbeelden uitleggen dat de Romeinse Republiek kenmerken heeft van een aristocratie en van een democratie.</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>Je kunt uitleggen hoe enkele mannen door patronage veel macht konden verkrijgen.</p> <hr/> <p>2.4 Het Romeinse keizerrijk Je kunt enkele oorzaken noemen voor de verandering van republiek naar keizerrijk en uitleggen hoe de eerste keizers de macht wisten te behouden.</p> <hr/> <p>Je kunt voorbeelden geven van aspecten van de Grieks-Romeinse cultuur, waaronder de specifieke vormtaal.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Je kunt uitleggen dat de Germaanse volken meer elementen overnamen van de Romeinse cultuur dan volken in het oostelijk deel van het rijk.</p> </div> <p>2.5 Joden en christenen Je kunt uitleggen hoe het jodendom verschilde van andere religies.</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen dat het lijdensverhaal van Jezus de kern is van het christelijke geloof en aan de hand van een voorbeeld uitleggen dat binnen het antieke christendom verschillende stromingen ontstonden.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Je kunt enkele oorzaken noemen van de succesvolle verspreiding van het christendom.</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Je kunt uitleggen waarom de Romeinen het christendom eerst bestreden, maar later tot staatsgodsdienst maakten.</p> </div> <p>2.6 Het einde van het Romeinse Rijk Je kunt uitleggen dat het West-Romeinse Rijk en het Oost-Romeinse Rijk zich zowel op politiek als op religieus gebied anders ontwikkelden.</p>				
--	--	---	--	--	--	--

	<p>Je kunt uitleggen welke kritiek er is op de traditionele visie dat de volksverhuizingen leidden tot de val van het Romeinse Rijk.</p> <p>Je kunt economische, religieuze en bestuurlijke oorzaken noemen voor het succes van het Oost-Romeinse Rijk.</p>				
HS 1 t/m 3	<p>KA 1-12 (zie KA 1 t/m 8 hierboven)</p> <p>3.1 Hofstelsel en horigheid</p> <p>Je kunt uitleggen dat niet alle middeleeuwse boeren dezelfde sociaal-economische positie hadden en de middeleeuwse standen noemen.</p> <p>Je kunt een beschrijving geven van een domein en het hofstelsel en verklaringen geven voor het ontstaan van een hofstelsel.</p> <p>Je kunt uitleggen dat veranderingen in de economie ook tot veranderingen in het bestuur leidden.</p> <p>3.2 Europa wordt christelijk</p> <p>Je kunt met voorbeelden uitleggen hoe het christendom werd verspreid.</p> <p>Je kunt met voorbeelden uitleggen hoe het christendom werd verspreid.</p> <p>Je kunt het verschil tussen reguleren en seculiere geestelijken uitleggen en uitleggen dat kloosters op politiek, economisch en cultureel gebied belangrijk waren.</p> <p>3.3 Het bestuur wordt feodaal</p> <p>Je kunt uitleggen dat de afspraak tussen leenman en leenheer zowel zakelijk als persoonlijk was en uitleggen dat het feodale stelsel een manier was om het bestuur te organiseren.</p> <p>Je kunt uitleggen hoe het feodale stelsel ontstond en een aantal nadelen van het feodale stelsel noemen.</p>	PW	60	2x	45

		<p>3.4 De verspreiding van de islam</p> <p>Je kunt een aantal kenmerken van de islam noemen en uitleggen wat het kalifaat is en welke gebieden er toe gingen behoren.</p> <p>Je kunt een aantal verklaringen geven voor de snelle verspreiding van de islam en met voorbeelden uitleggen dat er in de islamitische gebieden religieuze en politieke verdeeldheid ontstond.</p> <p>Je kunt met voorbeelden uitleggen dat de invloed van de islam op de samenlevingen in de veroverde gebieden steeds groter werd</p>				
--	--	--	--	--	--	--

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 2	HS 1 t/m 5	<p>KA 1-21 (zie KA 1 t/m 12 hierboven)</p> <p>4.1 De steden komen weer tot bloei</p> <p>Je kunt een aantal oorzaken noemen voor de opleving van de handel en met een aantal voorbeelden uitleggen hoe kooplieden en landsheren de groei van de handel stimuleerden.</p> <p>Je kunt uitleggen welk belang stadsbewoners en landsheren hadden bij stadsrechten en uitleggen welke invloed de opkomst van nieuwe steden had op het feodale stelsel.</p> <p>Je kunt beschrijven dat er in steden groepen mensen met verschillende politieke en economische rechten waren.</p> <p>Je kunt uitleggen welke invloed de pest had op de economische groei op korte en lange termijn.</p> <p>4.2 De expansie van de christelijke wereld</p> <p>Je kunt een aantal voorbeelden noemen van christelijke expansie.</p> <p>Je kunt uitleggen wie er om welke redenen deelnamen aan de kruistochten.</p>	PW	60	2x	03

		<p>Je kunt met een aantal voorbeelden uitleggen hoe de kerk binnen Europa meer greep kreeg op mensen met afwijkende religieuze opvattingen.</p> <hr/> <p>Je kunt positieve en negatieve gevolgen beschrijven van de christelijke expansie in Spanje en het Midden-Oosten.</p> <hr/> <p>4.3 De strijd tussen paus en keizer Je kunt uitleggen wat de tweezwaardenleer betekende voor de machtsverhouding tussen kerk en koningen.</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen welk tegengesteld belang de paus en de Duitse keizers hadden bij het recht om bisschoppen te benoemen.</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen wat het gevolg van de investituurstrijd was voor de macht van de Duitse keizers en uitleggen wat het gevolg van het westers schisma was voor de macht van de paus.</p> <hr/> <p>4.4 Het ontstaan van machtige staten</p> <p>Je kunt oorzaken noemen voor de groeiende macht van leenheren ten opzichte van hun leenmannen en uitleggen welke groepen zich verzetten tegen staatsvorming door vorsten.</p> <hr/> <p>Je kunt verklaren waarom centralisatie en staatsvorming in Frankrijk en Engeland redelijk succesvol waren.</p> <hr/> <p>5.1 De renaissance</p> <hr/> <p>Je kunt met een voorbeeld uitleggen hoe het mensbeeld en het wereldbeeld veranderden tijdens de renaissance en uitleggen wat de invloed van het humanisme was op deze veranderingen.</p> <hr/> <p>Je kunt oorzaken noemen van het ontstaan van de renaissance in Italië en met een voorbeeld uitleggen dat de renaissance zich ook naar Noord-Europa verspreidde.</p>				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>Je kunt met voorbeelden uitleggen dat er tijdens de renaissance een mentaliteitsverandering is waar te nemen in de literatuur, de kunst en het denken over politiek.</p> <p>5.2 Europeanen ontdekken de wereld</p> <hr/> <p>Je kunt oorzaken noemen van de Europese ontdekkingsreizen vanaf 1300 en voorbeelden geven van ontdekte gebieden.</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen hoe de ontdekkingsreizen het wereldbeeld van de Europeanen veranderden.</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen welke religieuze, economische en demografische gevolgen de ontdekkingsreizen hadden en met een voorbeeld uitleggen dat de ontdekkingsreizen leidden tot conflicten tussen Europese landen.</p> <hr/> <p>5.3 De reformatie</p> <p>Je kunt uitleggen welke kritiek Maarten Luther op de katholieke Kerk had.</p> <hr/> <p>Je kunt belangrijke verschillen noemen tussen het katholicisme en nieuwe geloofsrichtingen, zoals het lutheranisme en het calvinisme en uitleggen hoe de katholieke Kerk reageerde op deze nieuwe geloofsrichtingen.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> <p>uitleggen dat de Reformatie een langdurig en pluriform proces was en leidde tot verschillende politieke conflicten.</p> </div>				

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 3	HS 1 t/m 7	<p>KA 1-26 (zie KA 1 t/m 21 hierboven)</p> <p>6.1 De Opstand in Europees perspectief</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen dat het geloof én de centralisatiepolitiek van vorsten een belangrijke rol speelden in de burgeroorlogen in Frankrijk, het Duitse Rijk en de Nederlanden in de 16e en 17e eeuw en beschrijven hoe die oorlogen in Frankrijk en het Duitse Rijk eindigden.</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen hoe de Nederlandse Opstand leidde tot het ontstaan van een zelfstandige republiek in de Noordelijke Nederlanden.</p> <hr/> <p>Je kunt een vergelijking trekken tussen de godsdienstoorlogen in Europa en de Europese oorlog tegen het Ottomaanse Rijk in de 17e eeuw.</p>	PW	60	2x	11
		<p>6.2 Een bijzondere bestuursvorm</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen waar de soevereiniteit lag in het bestuur van de Republiek en beargumenteren dat het bestuur van de Republiek in die tijd bijzonder was.</p> <hr/> <p>Je kent de taken van raadpensionaris en stadhouder en kunt uitleggen dat er in de Republiek verschillend gedacht werd over hun positie.</p> <hr/> <p>6.3 Internationale handel</p> <p>Je kunt de oorzaken noemen van de economische bloei in de Republiek in de 17e eeuw en benoemen met welke gebieden en in welke producten de Republiek vooral handelde.</p>				

	<p>Je kunt uitleggen wat er nieuw was aan de VOC en de WIC als bedrijf .</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen hoe Europese landen hun handelsactiviteiten in de wereld organiseerden.</p> <hr/> <p>7.1 Absolutisme</p> <hr/> <p>Je kunt met voorbeelden uitleggen hoe de Franse koningen in de 17e eeuw op politiek, militair, economisch en religieus gebied hun macht vergrootten.</p> <hr/> <p>Je kunt verschillen en overeenkomsten noemen tussen het bestuur van absolute vorsten in Frankrijk, Rusland en Pruisen en uitleggen dat in de Nederlandse Republiek en in Engeland de pogingen tot centralisatie van de vorst mislukten.</p> <hr/> <p>Je kunt aan de hand van enkele voorbeelden uitleggen welke verschillende ideeën in deze periode werden geformuleerd over de macht van de staat.</p> <hr/> <p>7.2 Burgerlijke cultuur en hofcultuur</p> <hr/> <p>Je kunt met voorbeelden uitleggen welke functie kunstuitingen hebben in een burgerlijke cultuur en welke in een hofcultuur.</p> <hr/> <p>Je kunt verklaren welke omstandigheden leidden tot het ontstaan van een burgerlijke cultuur in de Nederlandse Republiek en welke tot het ontstaan van een hofcultuur in Frankrijk.</p> <hr/> <p>7.3 De wetenschappelijke revolutie</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen wat het verschil is tussen rationalisme en empirisme in de wetenschap.</p> <hr/> <p>Je kunt verklaren welke omstandigheden leidden tot het ontstaan van een wetenschappelijke revolutie in Europa in de 17e eeuw.</p>				
--	--	--	--	--	--

		Je kunt uitleggen dat de wetenschappelijke revolutie leidde tot een nieuw wereldbeeld én dat dit een langzaam proces was.				
--	--	---	--	--	--	--

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 4	HS 1 t/m 8	<p>KA 1-30 (zie KA 1 t/m 26 hierboven)</p> <p>8.1 De Verlichting</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen dat het rationalisme van de Verlichting een nieuwe manier van denken was en met voorbeelden uitleggen dat het verlichte denken leidde tot discussies over allerlei aspecten van de samenleving.</p> <hr/> <p>Je kunt beredeneren dat het verlichte denken leidde tot nieuwe denkbeelden over de plaats van God in de wereld en de functie van religie en uitleggen dat het verlichte denken leidde tot cultuurrelativisme.</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen welke nieuwe ideeën over het bestuur Locke, Montesquieu en Rousseau hadden.</p> <p>8.2 Vorsten en verlichte ideeën</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen hoe het bestuur van een verlicht vorst verschilde van het bestuur van een absoluut vorst en beredeneren waarom een verlicht vorst niet alle verlichte idealen doorvoerde.</p> <hr/> <p>Je kunt beredeneren welk verband er is tussen het ontstaan van een publieke opinie en de politieke bewustwording van burgers.</p> <hr/> <p>Je kunt verklaren waarom in Frankrijk, de Nederlandse Republiek en Groot-Brittannië verschillend werd omgegaan met de kritische mening van burgers.</p> <hr/> <p>8.3 Burgers aan de macht</p>	Forms Toets	45	1x	20

	<p>Je kunt een aantal oorzaken noemen van de Amerikaanse, Nederlandse en Franse Revolutie.</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen in welk opzicht de Amerikaanse, Nederlandse en Franse Revolutie voorbeelden zijn van een democratische revolutie.</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen dat er een verband bestaat tussen de Amerikaanse, Nederlandse en Franse Revolutie.</p> <hr/> <p>Je kunt met voorbeelden uitleggen dat de Franse Revolutie grote invloed had op heel Europa en een gematigde en een radicale fase in de Franse Revolutie beschrijven.</p> <hr/> <p>8.4 Vrijheid, ook voor de slaven? Je kunt uitleggen dat vanaf 1500 in Europese koloniën in Amerika een systeem van plantages, slavernij en trans-Atlantische slavenhandel ontstond.</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen met welke argumenten slavenhandel en slavernij werden verdedigd en verworpen.</p> <hr/> <p>Je kunt beschrijven hoe abolitionisten in Groot-Brittannië en de Verenigde Staten streden voor de afschaffing van slavenhandel en slavernij.</p>				
HS 1 t/m 10	<p>KA 1-36 (zie KA 1 t/m 30 hierboven)</p> <hr/> <p>9.1 De industriële revolutie</p> <hr/> <p>Je kunt de factoren noemen die bijdroegen aan de groei en verandering van de Britse economie vanaf 1750.</p> <hr/> <p>Je kunt een aantal economische en sociale gevolgen van de industriële revolutie noemen.</p> <hr/> <p>Je kunt met behulp van de begrippen ‘kapitalisme’ en ‘economisch liberalisme’ uitleggen dat er op economisch gebied sprake was van verandering.</p>	PW	60	2x	26

9.2 Nationalisme

Je kunt uitleggen dat de opkomst van het nationalisme in de 19e eeuw voortkwam uit de Verlichting en de Romantiek.

Je kunt met voorbeelden uitleggen op welke manier nationale gevoelens bij een groep mensen werden gestimuleerd.

Je kunt met voorbeelden uitleggen dat nationalistische politiek gevolgen had voor de grenzen van Europa.

9.3 Modern imperialisme

Je kunt uitleggen welk verband er is tussen de industriële revolutie, nationalisme en modern imperialisme vanaf 1870.

Je kunt met een voorbeeld uitleggen welke invloed Europese superioriteitsgevoelens hadden op de houding van Europeanen tegenover volken in de koloniën, en je kunt beschrijven hoe de kolonisatie in Azië, Afrika en Amerika verliep.

Je kunt een aantal politieke, economische en sociale gevolgen noemen van het modern imperialisme voor de inwoners van de veroverde gebieden.

10.1 Conservatisme en politiek liberalisme

Je kunt uitleggen dat de Restauratie een reactie was op de democratische revoluties in de 18e eeuw en uitleggen dat aanhangers van het conservatisme en politiek liberalisme verschillend terugkeken op die democratische revoluties.

Je kunt beoordelen of het Koninkrijk der Nederlanden een voorbeeld is van de Restauratie en uitleggen hoe het Koninkrijk der Nederlanden tussen 1815 en 1848 werd bestuurd.

Je kunt uitleggen hoe de democratie in Nederland zich na 1848 ontwikkelde.

10.2 Emancipatie

		<p>Je kunt uitleggen welk verband er is tussen de democratische revoluties in de 18e eeuw en de opkomst van emancipatiebewegingen in de 19e eeuw.</p> <hr/> <p>Je kunt beschrijven welke doelen abolitionisten en feministes hadden en wanneer zij deze bereikten.</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen dat de oprichting van vakbonden een reactie was op de sociale kwestie.</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen dat sociaaldemocraten en communisten verschillende ideeën hadden over de manier waarop ze voor gelijkheid wilden zorgen.</p> <hr/> <p>Je kunt een verklaring geven voor democratisering en de invoering van sociale wetgeving in westerse landen aan het einde van de 19e eeuw.</p> <p>10.3 Naar een verzuilde samenleving</p> <p>Je kunt uitleggen dat de democratische revoluties in de 18e eeuw en de groeiende macht van de liberalen een positieve invloed hadden op de godsdienstvrijheid voor niet-calvinisten in Nederland.</p> <hr/> <p>Je kunt beschrijven hoe de katholieke en de calvinistische gemeenschap in Nederland reageerden op de toegenomen godsdienstvrijheid en hoe liberalen en confessionelen dachten over de rol van religie in de politiek.</p> <hr/> <p>Je kunt uitleggen welke opvattingen liberalen en confessionelen in Nederland hadden over het 'bijzonder onderwijs'.</p> <hr/> <p>Je kunt met voorbeelden uitleggen wat de verzuiling is.</p> <p>10.4 Wetenschap in de 19e eeuw</p> <p>Je kunt uitleggen dat de evolutietheorie van Darwin botste met het traditionele gods- en wereldbeeld.</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		Je kunt uitleggen dat Feuerbach, Marx, Nietzsche en Freud radicaal braken met traditionele ideeën over God, religie en mens.				
--	--	--	--	--	--	--

VAK: GRIEKS

Per iod e 1	Hoofdstu k / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Planning
	Hoofdstu k 15	<p>-je weet de betekenis van de woorden van hoofdstuk 15 en de daarbij horende aanvullingen</p> <p>-je kent de vervoeging van het medium van praesens, imperfectum, (pseudo)-sigmatische aoristus en thematische aoristus</p> <p>-je kent de volgende gebruiksmogelijkheden van het medium: deponens, intransitief, wederkerend en belanghebbend medium en kunt dit ook toepassen</p> <p>-je kunt een tekst vertalen van het Grieks naar het Nederlands</p> <p>-je kunt vragen beantwoorden over de Griekse teksten en over de achtergrondteksten</p> <p>- je kunt vragen beantwoorden die betrekking hebben op Griekse woorden en grammatica van eerdere hoofdstukken</p>	so	45	1	39/40
	Hoofdstu k 16 en 17	<p>-je weet de betekenis van de woorden van hoofdstuk 16 en 17 en de daarbij horende aanvullingen</p> <p>-je kent nu ook het passieve gebruik van het medium</p> <p>-je kent de vervoeging van de passieve aoristus op -θην en de bijzonderheden die daarbij horen</p>	pw	60	2	45/46 Toets-week

		<p>-je kent het participium praesens (actief en medium) van λύω en ποιέω</p> <p>-je kent het participium praesens van εἶμι 'zijn'</p> <p>-je kent het participium van de sigmatische en de thematische aoristus (actief en medium)</p> <p>-je kent het participium van de passieve aoristus op -θην</p> <p>-je kent het gebruik van het participium</p> <p>-je kunt een tekst vertalen van het Grieks naar het Nederlands</p> <p>-je kunt vragen beantwoorden over de Griekse teksten en over de achtergrondteksten</p> <p>- je kunt vragen beantwoorden die betrekking hebben op Griekse woorden en grammatica van eerdere hoofdstukken</p>				
--	--	--	--	--	--	--

Per iod e 2	Hoofdstu k / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Planning
	Hoofdstu k 18	<p>-je weet de betekenis van de woorden van hoofdstuk 18 en de daarbij horende aanvullingen</p> <p>-je kent de verbuiging van de zelfstandige naamwoorden van het type τὸ ἔθνος (gemengde groep)</p>	so	45	1	48/49

	<ul style="list-style-type: none"> -je kent de verbuiging van bijvoeglijke naamwoorden van het type ψευδής (gemengde groep) -je kent de verbuiging van Σωκράτης -je weet wat een genitivus absolutus is en hoe je deze constructie moet toepassen -je kent het gebruik van een zelfstandig en bijvoeglijk gebruikt participium -je kent het zelfstandig maken van woorden d.m.v. het lidwoord ('substantiveren') -je kent het gebruik van de ingressieve aoristus -je kunt een tekst vertalen van het Grieks naar het Nederlands -je kunt vragen beantwoorden over de Griekse teksten en over de achtergrondteksten - je kunt vragen beantwoorden die betrekking hebben op Griekse woorden en grammatica van eerdere hoofdstukken 				
Hoofdstuk 19 en 20	<ul style="list-style-type: none"> -je weet de betekenis van de woorden van hoofdstuk 19 en 20 en de daarbij horende aanvullingen -je kent de verbuiging van het betrekkelijk voornaamwoord ὅς, ἧ, ὃ -je kent het gebruik van het betrekkelijk voornaamwoord -je weet wat een antecedent is 	pw	60	2	3/4 Toets-week

		<p>-je kent de verbuiging van de zelfstandige naamwoorden van de gemengde groep: ἡ πόλις, ὁ βασιλεύς, ὁ ἰχθύς, ἡ ναῦς</p> <p>-je kent de verbuiging van ὁ Ζεὺς (gemengde groep)</p> <p>-je kent de verbuiging van het bijvoeglijk naamwoord ἡδύς (gemengde groep)</p> <p>-je weet wat een accusativus van betrekking is en kunt dit ook toepassen</p> <p>- je kent de uitgangen actief en medium van de conjunctivus</p> <p>- je kent de verbuiging van deconjunctivus actief, medium en passief van λύω</p> <p>- je kent de verbuiging van de conjunctivus van εἶμι zijn</p> <p>- je kent het gebruik conjunctivus in de bijzin: van doel, en (met ἄν) generalis/futuralis</p> <p>je kent het gebruik van de conjunctivus in de hoofdzin: aansporing, verbod en twijfelvraag</p> <p>-je kunt een tekst vertalen van het Grieks naar het Nederlands</p> <p>-je kunt vragen beantwoorden over de Griekse teksten en over de achtergrondteksten</p> <p>- je kunt vragen beantwoorden die betrekking hebben op Griekse woorden en grammatica van eerdere hoofdstukken</p>				
--	--	--	--	--	--	--

Periode 3	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Planning
	Verslag en presentatie	<ul style="list-style-type: none"> - Kennis verwerven over de doorwerking van de klassieke oudheid in latere perioden, de zogenaamde “receptiegeschiedenis” van de klassieke oudheid - Het verwerken van deze kennis in een verslag en het presenteren hiervan voor een publiek 	po		2	7
	Hoofdstuk 21 en 22	<ul style="list-style-type: none"> -je weet de betekenis van de woorden van hoofdstuk 21 en 22 en de daarbij horende aanvullingen -je kent de vervoeging van de α-werkwoorden, type $\nu\iota\kappa\acute{\alpha}\omega$, $\theta\epsilon\acute{\alpha}\omicron\mu\alpha\iota$ -je kent de vorming van het bijwoord -je kent de vervoeging van de toekomstige tijd (futurum): sigmatisch futurum -je kent de vervoeging van het ϵ-futurum bij werkwoorden op $-\mu$, $-\lambda$, $-\nu$, $-\rho$ en werkwoorden op $-\acute{\iota}\zeta\omega$ -je kent de vervoeging futurum passief op $-\theta\acute{\eta}\sigma\omicron\mu\alpha\iota$ -je kent enkele onregelmatige futura (zie oefenboek blz.96) -je kunt een tekst vertalen van het Grieks naar het Nederlands 	pw	60	2	13 Toets-week

		-je kunt vragen beantwoorden over de Griekse teksten en over de achtergrondteksten je kunt vragen beantwoorden die betrekking hebben op Griekse woorden en grammatica van eerdere hoofdstukken				
--	--	---	--	--	--	--

Per iod e 4	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toets-vorm	Lengte toets	Weging	Planning
	Hoofdstuk 23 en 24	-je weet de betekenis van de woorden van hoofdstuk 23 en 24 en de daarbij horende aanvullingen -je kent de vervoeging van de optativus en het gebruik hiervan -je kunt een tekst vertalen van het Grieks naar het Nederlands -je kent de vervoeging van praesens en imperfectum actief en medium van δείκνυμι, τίθημι en δίδωμι -je kent de vervoeging van aoristus en futurum actief en medium van δείκνυμι, τίθημι en δίδωμι - praesens van εἶμι 'gaan' (en ter vergelijking εἰμί 'zijn') -je kunt een tekst vertalen van het Grieks naar het Nederlands	pw	45	2	20/21

		<ul style="list-style-type: none"> -je kunt vragen beantwoorden over de Griekse teksten en over de achtergrondteksten -je kunt vragen beantwoorden die betrekking hebben op Griekse woorden en grammatica van eerdere hoofdstukken 				
	Hoofdstuk 25 en 26	<ul style="list-style-type: none"> - je weet de betekenis van de woorden van hoofdstuk 25 en 26 en de daarbij horende aanvullingen - je kent de vervoeging van de stamaoristus: ἔθηκα, ἔδωκα, ἔβην, ἔγνων, ἔφυν, ἔδυν - je weet welke naamvallen bij voorzetsels horen - je kent het gebruik van het participium als aanvulling bij ἄρχομαι, παύομαι, τυγχάνω en λανθάνω - je kent het gebruik van het participium als aanvulling bij werkwoorden van 'waarneming', 'gevoel', 'weten' - je kent het gebruik van de irrealis (imperfectum of aoristus + ἄν) - je kunt een tekst vertalen van het Grieks naar het Nederlands - je kunt vragen beantwoorden over de Griekse teksten en over de achtergrondteksten <p>je kunt vragen beantwoorden die betrekking hebben op Griekse woorden en grammatica van eerdere hoofdstukken</p>	pw	60	2	26 Toets-week

Vak: Informatica

Periode 1	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	Informatieverwerkende Systemen		proefwerk	45 min	2	38
	Elementaire bewerkingen		proefwerk	45 min	2	40

Periode 2	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	Databases (ook PTA)		computertoets	45 min	2	48
	Computerarchitectuur		proefwerk	45 min	2	Toetsweek

Periode 3	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	Security		proefwerk	45 min	2	7

Periode 4	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	Grondslagen		proefwerk	45 min	2	14
	Visueel programmeren met Java (tevens PTA)		opdracht	nvt	2	26

Vak: Kunst algemeen en Muziek

Periode 1	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	Popdossier	Eerste reflectieverslag/terugblik op het functioneren tijdens de musiceeropdrachten. De wijze waarop beschreven staat hoe er individueel, en ook is samen gemusiceerd is. Een beschrijving waaruit blijkt hoe de genoemde leeruitkomsten/competenties bereikt kunnen worden. Plannen en organiseren: Individueel en in groepsverband.	PO Evaluatie gesprek	90m	2x	45/46
	Musiceren	Aanleren van muzikale competenties, vaardigheden en technieken.	PO Presentatie	90m	2x	49/50

Periode 2	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	Luistertoets Songanalyse 2	Herkennen/benoemen/noteren van muzikale onderdelen: Couplet, Refrein, Bridge, Tussenspel, Break, Naspel of Coda. Popmuziek + Instrumentale muziek A A' B B' C D.....	PO	90m	2x	5

Periode 3	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
		Onderhouden POPdossier: plannen/organiseren.	PO	90m	2x	11/12
	Musiceren	Vervolg aanleren van muzikale competenties, vaardigheden en technieken.	PO Presentatie	90m	2x	12/13

Periode 4	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	Popdossier	Tweede reflectieverslag/terugblik op het functioneren tijdens de musiceeropdrachten. De wijze waarop beschreven staat hoe er individueel, en ook samen gemusiceerd is. Een beschrijving waaruit blijkt dat de genoemde leeruitkomsten/competenties bereikt zijn.	PO Evaluatie	90m	2x	24/26

Vak: Kunst algemeen en Beeldend

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 1	Hoofdstuk 1 en 2	Kennen: historische en kunsthistorische context, stijlen en stromingen van: H.1 Klassieken (oudheid t/m 4 ^e eeuw) H.2 Cultuur van de Kerk (11 ^e t/m 14 ^e eeuw) Kunnen: kunstbeschouwelijke begrippen hanteren en toepassen	Proefwerk (digitale bronnen via laptop)	60 minuten	2x	Toetsweek 1 (week 45/46)

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 2	Oriëntatie op de Kunstgeschiedenis	Plannen/organiseren: ontwerp en planning maken in de dummy Onderzoek/verslag doen: Kunstanalyse maken en logboek bijhouden Presentatie: verzorging dummy, inrichten tentoonstelling eindresultaten Evalueren: eindverslag en evaluatie proces en eindresultaat Diverse vaardigheden, beheersing materialen en benutten van mogelijkheden: werkstukken	Po: Werkstukken (collectie) + Dummy		2x	Week 49
	Hoofdstuk 3 en 4	Kennen: historische en kunsthistorische context, stijlen en stromingen van: H.3 Vroegrenaissance (15 ^e eeuw) H.4 Hofcultuur (16 ^e t/m 17 ^e eeuw) Kunnen: kunstbeschouwelijke begrippen hanteren en toepassen	Proefwerk (digitale bronnen via laptop)	60 minuten	2x	Toetsweek 2 (week 3/4)

Periode 3	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	Hofcultuur	Plannen/organiseren: ontwerp en planning maken in de dummy Onderzoek/verslag doen: Kunstanalyse maken en logboek bijhouden Presentatie: verzorging dummy, inrichten tentoonstelling eindresultaten Evalueren: eindverslag en evaluatie proces en eindresultaat Diverse vaardigheden, beheersing materialen en benutten van mogelijkheden: werkstukken	Po: Werkstukken (collectie) + Dummy		2x	Week 11
	Hoofdstuk 5	Kennen: historische en kunsthistorische context, stijlen en stromingen van: H.5 Burgerlijke cultuur (17 ^e eeuw) Kunnen: kunstbeschouwelijke begrippen hanteren en toepassen	Proefwerk (digitale bronnen via laptop)	60 minuten	2x	Toetsweek 3 (week 12/13)

Periode 4	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	Cultuur van de Kerk (examen-onderwerp) = PTA 441	Plannen/organiseren: ontwerp en planning maken in de dummy Onderzoek/verslag doen: Kunstanalyse maken en logboek bijhouden Presentatie: verzorging dummy, inrichten tentoonstelling eindresultaten Evalueren: eindverslag en evaluatie proces en eindresultaat Diverse vaardigheden, beheersing materialen en benutten van mogelijkheden: werkstukken	Po: Werkstukken (collectie) + Dummy		2x	Week 24
	Hoofdstuk 6 en 7	Kennen: historische en kunsthistorische context, stijlen en stromingen van: H.6 Rococo en classicisme (18 ^e eeuw) H.7 Romantiek en realisme (19 ^e eeuw) Kunnen: kunstbeschouwelijke begrippen hanteren en toepassen	Proefwerk (digitale bronnen via laptop)	60 minuten	2x	Toetsweek 4 (week 26)

Vak: Latijn

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 1	Hoofdstuk 14 en 15	Leerdoelen Minerva hoofdstuk 14 en 15 - je weet de betekenis van de woorden van hoofdstuk 14 en 15 en de daarbij horende aanvullingen - je kent de grammatica van hoofdstuk 14 en 15 zoals behandeld in het grammaticaoverzicht aan het einde van het hoofdstuk en zoals besproken in de les - je kunt een eenvoudige tekst vertalen van het Latijn naar het Nederlands - je kunt vragen beantwoorden over de Latijnse teksten en de achtergrondteksten - je kunt vragen beantwoorden die betrekking hebben op Latijnse woorden en grammatica van eerdere hoofdstukken	so	45 min	1	38/39
	Hoofdstuk 16	Leerdoelen Minerva hoofdstuk 16 - je weet de betekenis van de woorden van hoofdstuk 16 en de daarbij horende aanvullingen - je kent de grammatica van hoofdstuk 16 zoals behandeld in het grammaticaoverzicht aan het einde van het hoofdstuk en zoals besproken in de les - je kunt een eenvoudige tekst vertalen van het Latijn naar het Nederlands - je kunt vragen beantwoorden over de Latijnse teksten en de achtergrondteksten - je kunt vragen beantwoorden die betrekking hebben op Latijnse woorden en grammatica van eerdere hoofdstukken	proefwerk	60 min	2	45/46 toetsweek

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 2	Hoofdstuk 17	Leerdoelen Minerva hoofdstuk 17 - je weet de betekenis van de woorden van hoofdstuk 17 en de daarbij horende aanvullingen - je kent de grammatica van hoofdstuk 17 zoals behandeld in het grammaticaoverzicht aan het einde van het hoofdstuk en zoals besproken in de les - je kunt een eenvoudige tekst vertalen van het Latijn naar het Nederlands - je kunt vragen beantwoorden over de Latijnse teksten en de achtergrondteksten - je kunt vragen beantwoorden die betrekking hebben op Latijnse woorden en grammatica van eerdere hoofdstukken	so	45 min	1	49/50
	Hoofdstuk 18	Leerdoelen Minerva hoofdstuk 18 - je weet de betekenis van de woorden van hoofdstuk 18 en de daarbij horende aanvullingen - je kent de grammatica van hoofdstuk 18 zoals behandeld in het grammaticaoverzicht aan het einde van het hoofdstuk en zoals besproken in de les - je kunt een eenvoudige tekst vertalen van het Latijn naar het Nederlands - je kunt vragen beantwoorden over de Latijnse teksten en de achtergrondteksten - je kunt vragen beantwoorden die betrekking hebben op Latijnse woorden en grammatica van eerdere hoofdstukken	proefwerk	60 min	2	3/4 toetsweek

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 3	Verslag en presentatie excursie	<ul style="list-style-type: none"> - Kennis verwerven over de doorwerking van de klassieke oudheid in latere perioden, de zogenaamde "receptiegeschiedenis" van de klassieke oudheid - Het verwerken van deze kennis in een verslag en het presenteren hiervan voor een publiek 	po	45 min	2	7
	Hoofdstuk 19	Leerdoelen Minerva hoofdstuk 19 <ul style="list-style-type: none"> - je weet de betekenis van de woorden van hoofdstuk 19 en de daarbij horende aanvullingen - je kent de grammatica van hoofdstuk 19 zoals behandeld in het grammaticaoverzicht aan het einde van het hoofdstuk en zoals besproken in de les - je kunt een eenvoudige tekst vertalen van het Latijn naar het Nederlands - je kunt vragen beantwoorden over de Latijnse teksten en de achtergrondteksten - je kunt vragen beantwoorden die betrekking hebben op Latijnse woorden en grammatica van eerdere hoofdstukken 	proefwerk	60 min	2	13 toetsweek

	Hoofdstuk/ paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 4	Hoofdstuk20	Leerdoelen Minerva hoofdstuk 20 <ul style="list-style-type: none"> - je weet de betekenis van de woorden van hoofdstuk 20 en de daarbij horende aanvullingen - je kent de grammatica van hoofdstuk 20 zoals behandeld in het grammaticaoverzicht aan het einde van het hoofdstuk en zoals besproken in de les - je kunt een eenvoudige tekst vertalen van het Latijn naar het Nederlands - je kunt vragen beantwoorden over de Latijnse teksten en de achtergrondteksten 	so	45 min	1	21

		- je kunt vragen beantwoorden die betrekking hebben op Latijnse woorden en grammatica van eerdere hoofdstukken				
	Hoofdstuk 21, 22 en 23	Leerdoelen Minerva hoofdstuk 21, 22 en 23 - je kent de grammatica van hoofdstuk 21, 22 en 23 zoals behandeld in het grammaticaoverzicht aan het einde van de hoofdstukken en zoals besproken in de les - je kunt een tekst vertalen van het Latijn naar het Nederlands - je kunt vragen beantwoorden die betrekking hebben op Latijnse woorden en grammatica van eerdere hoofdstukken	proefwerk	60 min	2	26

Vak: Natuurkunde

Wegens verdere ontwikkeling van de modules mogelijk kleine veranderingen in leerdoelen door het jaar heen

Periode 1	stof	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Planning
	So par 1 tm 3	Bewegen in grafieken en formules	so	0,5 h	1	wk 38/39
	H1	Domein A Domein C1 (spec 1 en 2)	pw	0,75 h	2	wk 40/41
	H2	Domein A Domein D1	pw	0,75 h	2	wk 46/47

Periode 2	stof	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Planning
	H1 en H3	Domein A Domein C1	Pw	100 min	2	Toets-week

Periode 3	stof	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Planning
	Verslag massaveersysteem	Domein A Domein I1 Domein B1	verslag	--	1	wk 9
	H1, H3 en H4	Domein A Domein C1 Domein B1 Domein H	Pw	100 min	2	toetsweek

Periode 4	stof	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Planning
	H5	Domein A Domein E1	Pw	0,75 h	2	Wk 21/22
	H2 H6	Domein A Domein E2 Domein D1	pw	100 min	2	toetsweek

Vak: Nederlands

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 1						
	Kern HB: <i>communicatie</i> : par 1-6: p. 52 – 65.	Onderwerp & hoofdgedachte Tekstsoorten Inleiding, kern, slot Tekststructuur Alinea's & verbanden	Leestoets	60	2	45 (Toetsweek)

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 2						
	Opdracht via Lespodium	Literaire vaardigheden Periode middeleeuwen	Opdrachten uitvoeren en inleveren	n.v.t.	2	2 (januari 2024)

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 3						
	Kern HB: <i>communicatie</i> : par. 10-14: p.72-83 Par. 18: p. 90 -101. Aantekeningen van docent	Stijl Begrijpelijk, nauwkeurig en bondig formuleren Spelling	Spelling, interpunctie en stijl, woordenschat	45 minuten	2	9 (feb)
	Kern HB: <i>communicatie</i> : par 1-6: p. 52 – 65. par. 8-14: p. 68- 83. Par. 18: p. 90 -101. Par. 19-21: p. 102-107 Aantekeningen van docent	Stijl Begrijpelijk, nauwkeurig en bondig formuleren Spelling Overtuigen Argumentatiestructuren	Schriftelijk op de laptop (exam.net)	90 minuten	2	13 (toetsweek 3)

		Argumentatieschema's				
--	--	-----------------------------	--	--	--	--

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 4	Kern HB: <i>communicatie:</i> par 19-21: p. 102-107 Par 26: p. 116 + par 30+31 (p. 124-125)	Argumentatieveer Tekstvormen	Leestoets	45 minuten	2	21 (20 mei)
	Dossier inleveren	Schrijf- en spreekopdrachten gedaan in de les	Dossier	eindproduct	2	25
	Lespodiumopdracht	Nog te ontwikkelen	Opdracht	N.V.T.	2	26
	Mondeling betoog Aantekeningen in de lessen van docent Theorie Lespodium periode 1	Betogen en presenteren	Mondeling betoog in groepje van 8 Betoog duurt tussen de 5 en 10 minuten	Maximaal 10 minuten per leerling	3	Toetsweek 4

Vak: Scheikunde

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 1	Hoofdstuk 1	<ul style="list-style-type: none"> • Je kunt met behulp van een atoommodel van kern en elektronenwolk de bouw van atomen en ionen beschrijven. • Je kunt de opbouw van het periodiek systeem beschrijven en gebruiken om van elementen de atoombouw te beschrijven en chemische eigenschappen te voorspellen. Je kunt rekenen met de molaire massa. • Je kunt rekenen met dichtheid. • Je kunt berekeningen uitvoeren aan gehalten: massapercentage, volumepercentage, massa-ppm, massa-ppb en concentratie. • Je kunt uitleggen wat bedoeld wordt met de significantie van meetwaarden en uitkomsten van berekeningen weergeven in het juiste aantal significante cijfers. • Je kunt berekeningen uitvoeren aan chemische processen en reacties, waarbij je gebruikmaakt van molverhoudingen en de wet van behoud van massa. • Je kunt berekenen hoe groot de overmaat/ondermaat is bij een chemische reactie. 	PW	45 min	2	42

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 2	Hoofdstuk 2	<ul style="list-style-type: none"> • Je kunt een beschrijving geven van een atoombinding. • Je kunt moleculaire stoffen herkennen aan de atomaire samenstelling (formule). 	PW	45 min	2	50

	<ul style="list-style-type: none">• Je kunt een structuurformule omzetten in een molecuulformule en andersom. Hierbij maak je gebruik van de covalentie van de atomen.• Je kunt het verbreken en vormen van een atoombinding in verband brengen met chemische reacties.• Je kunt een beschrijving geven van een vanderwaalsbinding en een waterstofbrug en uitleggen waar de sterkte van deze bindingen van afhangt.• Je kent de algemene eigenschappen van moleculaire stoffen en je kunt deze in verband brengen met de microstructuur.• Je kunt de sterkte en het type van de bindingen tussen moleculen in verband brengen met het smelt- en kookpunt van de stof en de oplosbaarheid in water.• Je kunt metalen herkennen aan de atomaire samenstelling (formule) en van een gegeven metaal de formule opstellen.• Je kunt de microstructuur van een metaal en een legering beschrijven.• Je kent de algemene eigenschappen van een metaal en een legering en kunt die in verband brengen met de microstructuur.• Je kunt een beschrijving geven van een ionbinding en uitleggen waar de sterkte van deze binding van afhangt.• Je kunt zouten herkennen aan de atomaire samenstelling (formule) en de microstructuur van een zout beschrijven.• Je kent de algemene eigenschappen van een zout en kunt die in verband brengen met de microstructuur.• Je kunt uitleggen welke typen bindingen verbroken en gevormd worden bij chemische reacties en				
--	--	--	--	--	--

		faseovergangen, en je kunt van deze processen een (reactie)vergelijking geven.				
--	--	--	--	--	--	--

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 3	Hoofdstuk 3	<ul style="list-style-type: none"> • Je kunt aangeven dat molecuulformules van verschillende organische verbindingen identiek aan elkaar kunnen zijn (structuurisomerie). • Je kunt in moleculen van organische verbindingen functionele en/of karakteristieke groepen herkennen. • Je kunt met behulp van de structuurformule van koolstofverbindingen met maximaal twee soorten functionele en/of karakteristieke groepen de systematische naam aangeven en omgekeerd. • Je kunt in berekeningen aan en beschrijvingen van chemische processen het molair volume en de volumeverhouding van gassen gebruiken. • Je kunt aan de hand van een gegeven reactie een reactie met analoge verbindingen beschrijven. • Je kunt een verband leggen tussen de structuurformule van een (co)polymeer en de structuurformule(s) van het monomeer/de monomeren. 	PW	45 min	2	7
	Paragraaf 4.1 en 4.2	<ul style="list-style-type: none"> • Je kunt de systematische namen en verhoudingsformules van zouten geven en gebruiken. • Je kunt beschrijven welke typen bindingen worden verbroken en gevormd bij het oplossen van zouten in water, en het oplossen in een vergelijking weergeven. • Je kunt de praktische toepassing van een zout in verband brengen met de oplosbaarheid van dat zout. 	SO	20 min	1	11

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 4	Hoofdstuk 4	<ul style="list-style-type: none"> • Je kunt de systematische namen en verhoudingsformules van zouten geven en gebruiken. • Je kunt beschrijven welke typen bindingen worden verbroken en gevormd bij het oplossen van zouten in water, en het oplossen in een vergelijking weergeven. • Je kunt de praktische toepassing van een zout in verband brengen met de oplosbaarheid van dat zout. • Je kunt kristalwater herkennen in de gegeven formule van een hydraat en de systematische naam van een hydraat geven. • Je kunt uit een gegeven formule van een (dubbel)zout afleiden uit welke ionsoorten het bestaat. • Je kunt berekeningen uitvoeren aan zoutoplossingen waarbij je gebruikmaakt van molverhoudingen en de verdunning hiervan. 	PW Practicum	60 min	2	16
	Paragraaf 3.3	<ul style="list-style-type: none"> • Je kunt de reactievergelijking geven van de volledige verbranding van verbindingen van koolstof, waterstof, zwavel en zuurstof. • Je kunt beschrijven hoe energie wordt vastgelegd in organische verbindingen en welke (chemische) processen worden gebruikt om deze energie weer vrij te maken. • Je kunt de duurzaamheid van een brandstof beoordelen op basis van de koolstofkringloop en de optredende emissies bij verbranding. 	Schrijfopdracht	Nvt (inleveropdracht)	1	25
	Hoofdstuk 5	<ul style="list-style-type: none"> • Je kunt het energie-effect van een reactie weergeven in een energiediagram en uit een energiediagram het energie-effect aflezen. 	PW	60 min	2	27

		<ul style="list-style-type: none">• Je kunt redeneren over energieomzettingen bij chemische processen en daarbij de wet van behoud van energie gebruiken.• Je kunt de duurzaamheid van een brandstof of energiebron beoordelen op basis van emissies en energieopbrengst.• Je kunt de reactiewarmte van een reactie berekenen met behulp van vormingswarmten en omgekeerd.• Je kunt het rendement als percentage van de theoretische opbrengst gebruiken in berekeningen aan energieomzettingen.• Je kunt met gegevens over een reactie de (gemiddelde) reactiesnelheid berekenen in mol per liter per seconde ($\text{mol L}^{-1} \text{s}^{-1}$).• Je kunt verschillen in reactiesnelheid verklaren met het botsende-deeltjesmodel.• Je kunt verschillen in reactiesnelheid verklaren met behulp van katalyse en activeringsenergie.				
--	--	---	--	--	--	--

VAK: SPAANS ELEMENTAIR

Periode 1	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen: Inhoud EJ = Espacio Joven TB = Tekstboek WB = werkboek KB = Kort en Bondig, grammaticaboek	Toetsvorm	Lengte toets	Wegin g	Plannin g
	Unidad 0 + 1	Kerndoelen A,D: Proefwerk Unidad 0 + 1: EJ TB, WB en KB Woordenschat U0 + U1, werkwoorden tegenwoordige tijd: ser, tener, llamarse, lidwoorden vraagwoorden, nationaliteiten, beroepen, namen van landen, maanden van het jaar, getallen 1 t/m 31 Thema: het alfabet spellen in het Spaans, begroeten, afscheid nemen, voorstellen en persoonlijke informatie geven.	Proefwerk schriftelijk	45	2	WK 42
	Unidad 2	Kerndoelen A,D : Proefwerk Unidad 2: EJ TB, WB en KB Woordenschat U2, vervoeging regelmatige werkwoorden op -ar, geslacht en meervoudsvormen, bijvoegelijk naamwoord, concordantie, het werkwoord "estar"(zijn), mening en voorkeur aangeven en reageren, getallen 32 t/m 100 Thema: in huis en kleuren	Proefwerk schriftelijk	45	2	WK 49/50

Periode 2	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Wegin g	Planning
	Unidad 3	<p>Kerdoelen A,D : Proefwerk Unidad 3: EJ TB, WB en KB</p> <p>Woordenschat U3, regelmatige werkwoorden op -er en -ir. Bijvoegelijke naamwoorden ,bezittelijke naamwoorden, aanwijzende voornaamwoorden, personen beschrijven qua uiterlijk en karakter, praten over hoe je je voelt, bezit aangeven en kledig beschrijven.</p> <p>Thema: Familie, kleding, uiterlijk, gevoelens en karakter, Navidad y nochebuena</p>	<p>Proefwerk</p> <p>Schriftelijk</p>	45	2	6/7
	Unidad 4	<p>Kerdoelen A,D : Proefwerk Unidad 4: EJ TB, WB en KB</p> <p>Woordenschat U4, werkwoorden met klinkerwisseling, onregelmatige werkwoorden hacer, venir, salir, wederkerende werkwoorden en klok kijken.</p> <p>Thema: dagelijkse routine, bezigheden, vrije tijd, dagdelen en dagen van de week, beroepen en werkplek.</p>	<p>Proefwerk</p> <p>Schriftelijk</p>	45	2	14/15

Period e 3	Hoofdstuk paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Wegin g	Plannin g
	n.v.t.	Een leestoets aansluitend bij wat we tot nu toe gedaan hebben. Deels MC, deels open vragen. Gebruik van woordenboek is toegestaan.	VH: Leestoets Schriftelijk	45	2	17
	Unidad 5	Kerdoelen A,D : Proefwerk Unidad 5: EJ TB, WB en KB Woordenschat U5, persoonlijke voornaamwoorden als meewerkend voorwerp, de werkwoorden gustar, encantar en doler (zie ook Kort en Bondig), de werkwoorden “ser” en “estar”, a mí también, a mí tampoco, a mí sí, a mí no.	Proefwerk Schriftelijk	45	2	20

Period e 4	Hoofdstuk paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Wegin g	Plannin g
	N.v.t.	Kijk-/Luistertoets aansluitend bij kijk-/luistermateriaal dat in de klas is gedaan, kan niet voor geleerd worden. Wordt Spaans ondertiteld om meer houvast te hebben.	VH: Kijk- Luistertoets schriftelijk	45	2	23
	Unidad 6	Kerdoelen A,D : Proefwerk Unidad 6: EJ TB, WB en KB	Proefwerk	45	2	26/27

		Woordenschat U6, onregelmatige werkwoorden ir, coger, seguir, jugar, conocer, het verschil tussen hay en está/están, voorzetsel a/en/de, bijwoorden van hoeveelheid, plaatsbepalingen, de weg wijzen en vragen. Thema: op reis gaan, vervoersmiddelen, de stad en richtingen.	Schriftelijk			
--	--	---	--------------	--	--	--

Vak: Wiskunde A (& Wiskunde C)

Periode 1	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	H1	Lineaire formules opstellen en mee kunnen rekenen. Inter- en extrapoleren. Omgekeerd en rechtevenredig. GR: grafieken en vergelijkingen.	TT	45min	2	41
	H3	Breuken en verhoudingen Herleiden van formules Procentberekeningen en de wetenschappelijke notatie Rekenen met eenheden	TT	60	2	45/46

Periode 2	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	H4	Regels voor telproblemen Permutaties en combinaties Rijttjes en roosters	TT	60	2	3/4

Periode 3	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	H5	Rekenen met machten Grafieken veranderen Formules herleiden en variabelen vrijmaken Formules met machten en wortels	TT	60	2	11/12

	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
Periode 4	H6	De kandidaat kan het kansbegrip gebruiken om bij een toevalsproces de kans op een bepaalde uitkomst of gebeurtenis te bepalen aan de hand van een diagram, combinatoriek, kansregels en simulatie.	TT	60	2	19
	H2 + materiaal in de les	<ul style="list-style-type: none"> • De fasen van de statistische cyclus onderscheiden en gebruiken bij het uitvoeren van een onderzoek. • Statistische variabelen kunnen indelen. • Weten waar een goede steekproef aan moet voldoen. • Kunnen rekenen met populatie- en steekproefproporties. • Het kunnen interpreteren van data gerepresenteerd en/ of samengevat in- (al dan niet met een klassenindeling), het in elkaar omzetten van: <ul style="list-style-type: none"> • Frequentietabel • Histogram • Boxplot • Frequentiepolygoon (absoluut/ relatief, al dan niet cumulatief) • vwo: Verschillende frequentieverdelingen herkennen en gebruiken. • Het uitrekenen van de centrummaten: gemiddelde, modus, mediaan. • Het gebruiken en beoordelen van bovenstaande centrummaten. • Het uitrekenen van de spreidingsmaten: spreidingsbreedte en kwartielafstand • Begrip hebben van standaardafwijking. • Kritisch kijken naar een bestaand onderzoek 	P.O.	6 weken / + evt. uitloop	2 + PTA	Inleveren in week 25/26

Vak: Wiskunde B

Periode 1	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	H1 §1.1 t/m §1.4	<ul style="list-style-type: none">- Opstellen van de formule van een lijn waarvan twee punten zijn gegeven;- Extreme waarden berekenen bij tweedegraadsfuncties;- Tweedegraadsvergelijkingen oplossen;- Werken met functies en vergelijkingen met een parameter;- De begrippen domein, bereik en modulus leren;- Hoe je met de GR vergelijkingen en ongelijkheden oplost en extreme waarden berekent.	Proefwerk	45 min	1x	42

Periode 2	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	H2 §2.1 t/m §2.4	<ul style="list-style-type: none">- Differentiequotienten gebruiken om gemiddelde snelheden te berekenen en de snelheid op één moment te benaderen;- Hellingsgrafieken tekenen;- De definitie van de afgeleide gebruiken om regels voor het differentiëren te bewijzen;- De formule van een raaklijn opstellen met behulp van de afgeleide functie.	Proefwerk	45 min	1x	49

Periode 3	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	H3 §3.1 t/m §3.5	<ul style="list-style-type: none">- Rekenen met goniometrische verhoudingen en gelijkvormige driehoeken;	Proefwerk	45 min	1x	8

		<ul style="list-style-type: none"> - Enkele stellingen over cirkels bewijzen en gebruiken; - Lengten en oppervlakten berekenen; - Vergelijkingen gebruiken bij meetkundige figuren; - Berekeningen maken met de sinus- en cosinusregel. 				
--	--	---	--	--	--	--

Periode 4	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	H4 §4.1 t/m §4.4	<ul style="list-style-type: none"> - Oplossen van stelsels vergelijkingen; - Algebraïsch oplossen van hogeregraadsvergelijkingen; - Regels voor het oplossen van allerlei soorten vergelijkingen; - Herleiden van gebroken vormen; - Werken met inverse functies. 	Proefwerk	45 min	1x	14
	H5 §5.1 t/m §5.4	<ul style="list-style-type: none"> - Wat de betekenis is van machten met negatieve en gebroken exponenten; - Wat een logaritme is; - Werken met grafieken van machtsfuncties, wortelfuncties, exponentiële functies en logaritmische functies; - Variabelen vrijmaken bij machtsformules en bij wortelfuncties; - Exponentiele en logaritmische vergelijkingen exact oplossen. 	Proefwerk	45 min	1x	25

Vak: Wiskunde D

Periode	Hoofdstuk	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
1	paragraaf					
	H1	Permutaties en combinaties herkennen en toepassen op combinatorische problemen en de bijbehorende formules interpreteren en verklaren.	Proefwerk	45 min	1x	41
2	paragraaf					
	H2	Berekeningen maken met het binomium van Newton. Recursieve formules op kunnen stellen. Eigenschappen en berekeningen kunnen gebruiken van zowel rekenkundige- als meetkundige rijen.	Proefwerk	45 min	1x	49
	H3	Een toevalsproces de kans op een bepaalde uitkomst of gebeurtenis bepalen aan de hand van een diagram, combinatoriek, kansregels en simulatie.	Proefwerk	45 min	1x	2
3	paragraaf					
	H7	Meetkundige bewijzen kunnen geven aan de hand van gelijkvormigheid en congruenties i.c.m. met verschillende meetkundige stellingen. Bewijzen door middel van volledige inductie. Enkele bewijzen in de getaltheorie kunnen geven.	Proefwerk	100 min	1x	7

Periode 4	Hoofdstuk / paragraaf	Leerdoelen	Toetsvorm	Lengte toets	Weging	Week
	H5	Aangeven in welke situatie een toevalsvariabele binomiaal is en kan met behulp van die verdeling kansen, verwachtingswaarden en berekenen.	Proefwerk	45	1x	17
	Keuzeonderdeel	Toepassingen van wiskundige technieken in een breder perspectief plaatsen, passend bij de gemaakte keuze voor verdieping.	Verslag of presentatie	5 lesweken	1x	24/ 25